Julius Keleras

Dviese apie meilę

ISBN 978-609-8035-19-3

Julius Keleras ⁎ 1961

Poetas, dramaturgas, fotografas, vaikų rašytojas. Šiuo metu Vilniaus universiteto doktorantas. „Juliaus Kelero eilėse vaizduojami daiktai, veiksmai, jausmai, gamtovaizdžiai, atmintis ir visa kita yra atrandami is naujo, pakeičiant jų savybes, forma, reikšmes.“ /Rimvydas Šilbajoris/

Poeta, dramaturg, fotograf, autor książek dla dzieci. Obecnie doktorant na Uniwersytecie Wileńskim. „Unaoczniane w wierszach Juliusa Kelerasa rzeczy, czyny, uczucia, krajobrazy, pamięć etc. są odnajdywane na nowo, zmieniają swoje cechy, formę, wartości”. /Rimvydas Šilbajoris/

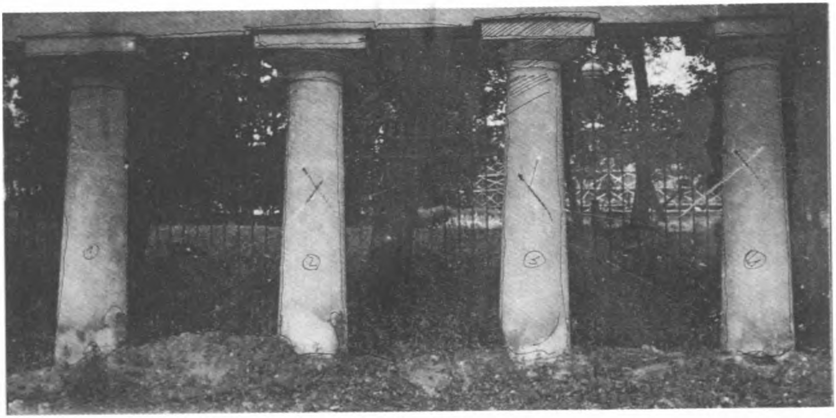
1
2
3
4

Julius Keleras

Dviese apie meilę

Vertimas Barbara Gruszka-Zych

Naujoji Romuva Vilnius 2012

UDK 821.162.1-1
Gr695

Knygos išleidimą parėmė
Lietuvos Respublikos kultūros ministerija

Lenkijos institutas Vilniuje

LENKIJOS
INSTITUTAS
VILNIUJE

Vertimas Barbara Gruszka-Zych, Julius Keleras

Apipavidalinimas Edita Namajūnienė

Redaktorius Andrius Konickis

Fotografijos Remigijus Treigys, Witold Modrzejewski

Poetai ir leidėjai nuoširdžiausiai dėkoja
Agnieszkai Rembiałkowskai, Birutei Jonuškaitei, Tadui Žvirinskiui
už pagalbą verčiant eilėraščius

Išleido Naujosios Romuvos fondas
p. d. 2867, LT-01008 Vilnius, www.nromuva.lt

Spausdino UAB Petro Ofsetas
Savanorių pr. 174D, LT-03153 Viln

© Barbara Gruszka-Zych, 2012
© Julius Keleras, 2012
© Remigijus Treigys, 2012
© Witold Modrzejewski, 2012
© Edita Namajūnienė, 2012
© Naujoji Romuva, 2012

ISBN 978-609-8035-19-3

Remigijaus Treigio fotografijos

Viršelis ir p. 14–15
Parkas, tonuotas sidabro
bromido atspaudas, 1988
Park

p. 2
Keturios kolonos, tonuotas sidabro
bromido atspaudas, 1989
Cztery kolumny

p. 4–5
Kolonos, tonuotas sidabro
bromido atspaudas, 1988
Kolumny

p. 6–7 ir 114–115
Fotografija A, tonuotas sidabro
bromido atspaudas, 1988
Fotografia A

p. 8
Anga, tonuotas sidabro
bromido atspaudas, 1988
Otwór

p. 32–33
Pilka diena, tonuotas sidabro
bromido atspaudas, 1990
Szary dzień

p. 78–79
Iškrovimo vieta,
sidabro bromido atspaudas, 2010
Miejsce wyładowania

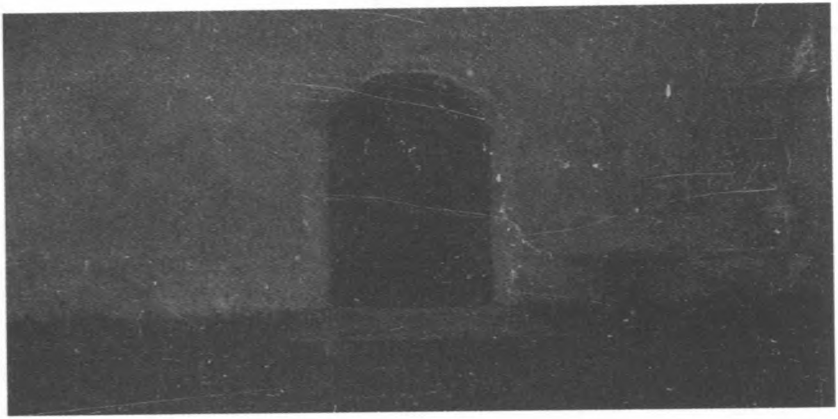

Turinys

vis tiek 16
mimo wszystko

išlyginti skalbinius 18
wyprasować pranie

mūsų istorija, vienas prancūziškas filmas 20
nasza historia, pewien francuski film

žingsniai 22
kroki

prisiminimas prie vienos vaikų aikštelės 24
wspomnienie z pewnego placu zabaw

6:05, prabudus 26
6:05, po przebudzeniu

apie tavo sielą 28
o twojej duszy

tavo arbatos šaukštelis 34
twoja łyżeczka do herbaty

akla višta 36
ślepa kura

sekundei sugrįžtų 38
powróciłoby na sekundę

šiąnakt ir vakar 40
tej nocy i wczoraj

vienos klasės iškyla 42
szkolna wycieczka

kino seansas 44
seans w kinie

tiktai aš ir tik tu 46
tylko ja i tylko ty

nepasiektų kranto 48
nie dotrze do brzegu

nebėra reikalingos 50
już nie są potrzebne

strazdas 52
drozd

vieta akmenukui 54
miejsce na kamyk

eilėraštis apie sniegą 56
wiersz o śniegu

prašvistų 58
przejaśniałoby

tavo rūbo skiautė 60
skrawek twojej szaty

kažko po akmeniu 62
na coś pod kamieniem

tavo nykštukas 64
twój krasnoludek

vienais apatiniais 68
w samej bieliźnie

vienintelė geiša 72
moja gejsza

sakinys tavo gimtadieniui 74
zdanie na twoje urodziny

išvažiuoti 76
wyjechać

papasakok man 80
opowiedz mi

pasiekus lūpas 84
po dotknięciu warg

septynios nepadorios užuominos 86
siedem nieprzyzwoitych aluzji

herbas ar skaičius 88
orzeł czy reszka

rugiagėlė 90
bławatek

vyšnios kauliukas 92
pestka wiśni

tavo burnoj 94
w twoich ustach

dar miega 96
jeszcze śpią

vasaros laikrodis 98
zegar lata

viena 100
sama

vyšnia po langu 102
wiśnia pod oknem

* * *

Šios knygos idėja kilo spontaniškai. Prieš kokius penkerius, gal šešerius metus mano bičiulis poetas ir vertėjas niujorkietis Vyt Bakaitis po viešnagės Vilniuje paliko man krūvelę knygų, netilpusių jo lagaminan – tarp jų buvo ir Barbaros Gruszkos-Zych *Miegu su tavimi po oda*, išversta į lietuvių kalbą Birutės Jonuškaitės. Teksto minimalizmas ir intensyvus lyrinis pasakojimas iškart įsismelkė po oda, primindami gal kiek santūresnę, irgi išpažintinę poetę Aldoną Gustas. Kai po kelerių metų dar sykį perskaičiau lenkų poetės rinkinį, kilo mintis pasiūlyti Barbarai dvikalbę knygutę, kurią sudarytų mudviejų skirtingose šalyse skirtingu metu rašyti meilės eilėraščiai. Barbara mielai sutiko, o *Naujosios Romuvos* leidėjai ėmėsi rengti šią knygą spaudai. Esama posakio, kad bet kokia gera poezija yra apie meilę, tačiau čia, šioje knygoje, norėjau, kad po vienu stogu susitiktų tekstai, skirti atpažįstamam, iki neįmanomybės artimam objektui, vis vien – fiziniam ar metafiziniam, kadaise patirtam ar tik įsivaizduojamam, tikram ar tariamam.

Julius Keleras

* * *

Idea tej książki powstała spontanicznie. Pięć, a może sześć lat temu, mój przyjaciel, mieszkający w Nowym Jorku poeta i tłumacz Vyt Bakaitis, po pobycie w Wilnie zostawił mi kilka książek, które mu nie zmieściły się do walizki – wsród nich i *Miegu su tavimi po oda* Barbary Gruszki-Zych w przekładzie Birutė Jonuškaitė. Minimalizm tekstu i intensywna narracja liryczna natychmiast przeniknęły mi pod skórę, przypominając może nieco bardziej powściągliwą, również uprawiającą spowiedź poetycką – Aldonę Gustas. Przeczytałem ten wybór po kilku latach i wpadłem na pomysł, by zaproponować Barbarze dwujęzyczną książeczkę, na którą złożyłyby się nasze wiersze o miłości napisane w różnych krajach i w różnym czasie. Barbara chętnie się zgodziła się, a wydawnictwo *Naujoji Romuva* podjęło się przygotowania książki do druku. Ktoś powiediał, że wszelka dobra poezja jest o miłości, ale tu, w tej książce, chciałem, by pod jednym dachem spotkały się teksty, poświęcone rozpoznawalnemu, do niemożliwości bliskiemu przedmiotowi, nieważne – fizycznemu czy metafizycznemu, kiedyś doświadczonemu czy tylko wyobrażalnemu, prawdziwemu czy domniemanemu.

Julius Keleras

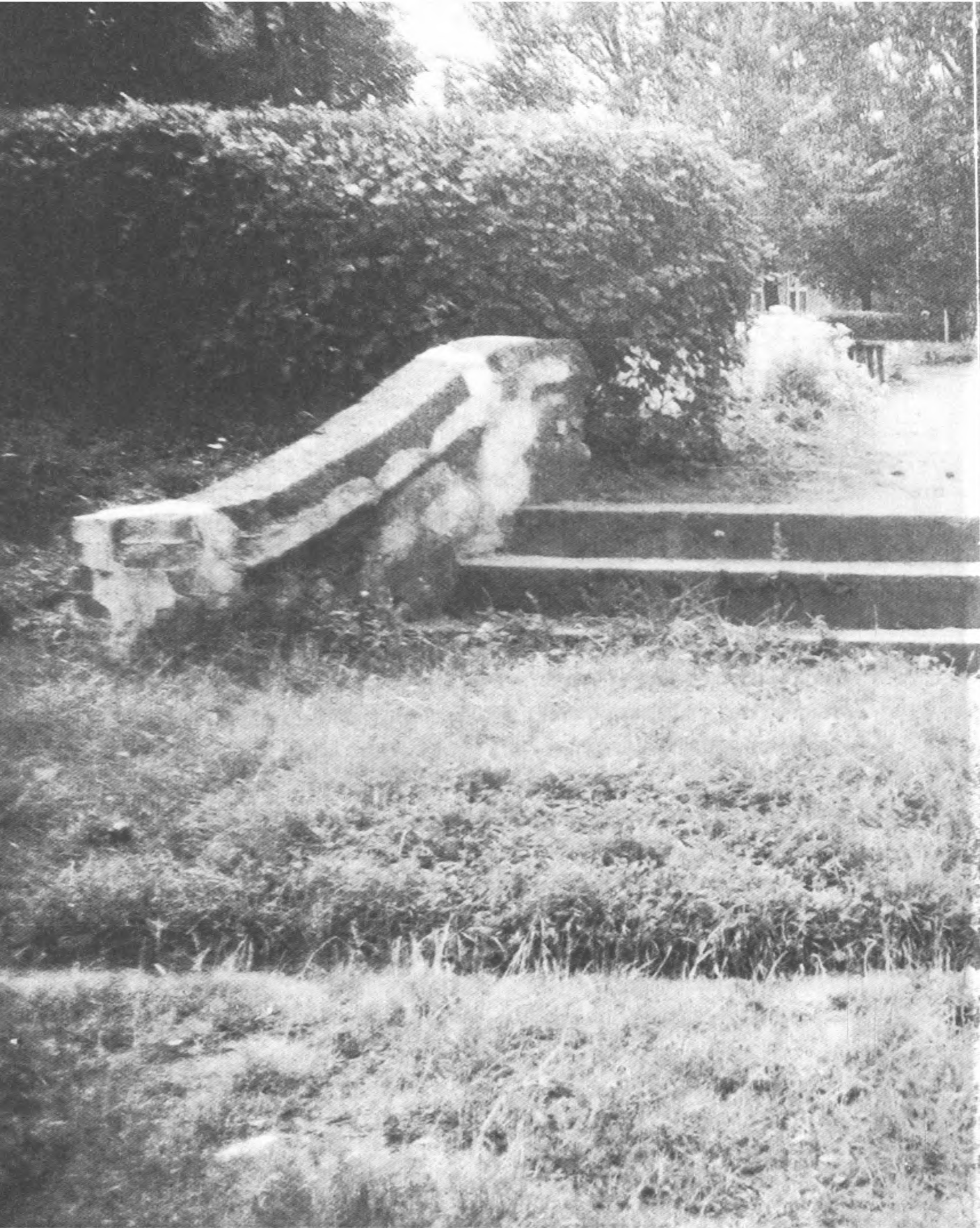

vis tiek

lašas, ieškantis išeities, neįkalinančios šalikelės,
bėgantis baltais marškiniais, įsiveržiantis
po juodom gedulingom suknelėm,

po visom paslėptom topografijom, pramogų
tebeieškančiais kūnais, numeruotais eilėraščių
puslapiais, po nenumeruojamom ašarom

jis privalo aplenkti Kalipsę, privalo surasti vietą,
kur nėra ir nebus jokių kaukių,
jokių negyvų frontonų, fontanų liejančių kraują

jis privalo plaukti prieš srovę, žvelgti per
prieglaudų langus, dalintis matiniu nuovargiu,
tas vienatinis mylimas mylintis lašas

lašas, ieškantis vieno vienintelio žvilgsnio,
vieno vienintelio spindulio, iš pamesto,
vaikystėj pamesto žibintuvėlio

jis vis dar neranda (neišduok jam –
nelemta atrasti), tačiau ties tavo ranka
jis aprimsta ir vis tiek pagaliau sušyla

mimo wszystko

kropla, szukajaca wyjścia, pobocza, które nie więzi,
biegnąca po białej koszuli, wciskająca się
pod czarne żałobne sukienki

pod wszystkie tajemne topografie, za rozrywkami
wciąż goniące ciała, ponumerowane strony
wierszy, pod nienumerowane łzy

powinna ominąć Kalipso, powinna znaleźć miejsce,
gdzie nie ma i nie będzie żadnych masek,
żadnych martwych frontonów, fontann tryskających krwią

powinna płynąć pod prąd, zaglądać w
okna przytułków, dzielić się matowym zmęczeniem,
ta jedyna kochana kochająca kropla

kropla, szukająca jednego jedynego spojrzenia,
jednego jedynego promienia, z porzuconej,
w dzieciństwie porzuconej latarni

wciąż nie znajduje (nie zdradź jej –
nie jest jej przeznaczone znaleźć), jednak przy twojej ręce
zwalnia i mimo wszystko w końcu się ogrzewa

išlyginti skalbinius

išlyginti skalbinius, išdėlioti nedidelėm krūvelėm pagal spalvas,
baliklio rūšį, pagal susidėvėjimo lygį, pagal vietą spintoje,
pagal naudojimo intensyvumą – mėgiamiausius arčiau spintos
durų, arčiau išėjimo, arčiau varnėnų, kurie vis vien grįš pavasarį

pavasarį, kai trokšdavai neatsibusti,
kai trokšdavai neatsibusti vienas
geismų tramvajaus vienviečiam vagone,
vienvietėj nesančioj laimėj, be jokios blanšos ar stelos

su laukinės anties krykštesiu Vilnele plaukiant prieš srovę, prieš debesis,
prieš lėtą vandens agoniją, prieš aptemdytus miegamuosius, prieš
nemigą, puolančią kaip žuvėdra, ginanti savo vaikus, melancholijai
skverbiantis vis gilyn, kur jau nėra nei dugno, nei prabudimo

kur jau negali būti jokio pasiteisinimo, jokių ne vieton padėtų daiktų,
išskyrus nešvarius, išmėtytus skalbinius, kurių jau nieks nedėvės
bent jau šią naktį, kai visi išguiti pralaimėjimų šunys sugrįžta
būriu po langais dainuoti nuolankios žindomų ėriukų lopšinės

wyprasować pranie

wyprasować pranie, posortować na sterty według kolorów,
rodzaju wybielacza, według stopnia znoszenia, według pozycji w szafie,
według intensywności użytkowania – najulubieńsze bliżej drzwi
szafy, bliżej wyjścia, bliżej szpaków, które i tak powrócą wiosną

wiosną, gdy pragnąłeś się nie obudzić,
gdy pragnąłeś nie obudzić się sam
w jednoosobowym wagonie tramwaju zwanego pożądaniem,
w jednoosobowym nieistniejącym szczęściu, bez żadnej tam blanche czy stelli

z krzykiem dzikiej kaczki płynącej Wilenką pod prąd, na przekór chmurom,
wbrew powolnej agonii wody, wbrew przyciemnianym sypialniom, wbrew
bezsenności w natarciu jak mewa, co broni swych młodych, gdy melancholia
wnika coraz głębiej, tam, gdzie nie ma już ani dna, ani przebudzenia

gdzie już nie może być żadnego usprawiedliwienia, żadnych rzeczy
nie na swoim miejscu,
z wyjątkiem brudnych, rozrzuconych ubrań – tych nikt już nie włoży,
przynajmniej nie tej nocy, gdy wszystkie wygnane psy porażek wracają
watahą pod okna, by śpiewać pokorną kołysankę ssących jagniąt

mūsų istorija, vienas prancūziškas filmas

žodžiai palieka, išduoda, žeidžia, vysto
į drėgstančius sniego vystyklus, išplauna
atmintį, kol ir be rentgeno ima persišviest,
svetimu balsu net leidžia prabilti trumpam

leidžia sakyt netiesą, kurią lūpos verčia tiesa,
leidžia nebudint tavęs, užmigusios ten,
kur tavęs nematau, beveik neprisimenu, leidžia
sakyt tau viską ir viską kaip klaidą ištrinti

leidžia kartot gyvenimą kažkur, kitoje erdvėje,
tuščiame, mažame Paryžiuj, kur yra
tik vienas viešbučio kambarys, ir tik viena
kambarinė droviai nuleistom akims, leidžia

leidžia pakilt aukštyn, kur Juliette Gréco
sveikina liūdesį ir tada, tik tada leidžia
uždegt stalinę lempą, kad pabudus neišsigąstum
ir nepultum bėgti į svetimą atmintį pas svetimus žodžius

galų gale jie, žodžiai, pripažink, leidžia pakilt svetimais
sparnais ir iš erelio lizdo apžvelgt žemėlapį
kur nebėra nei savų, nei svetimų, nei mokančių
juos ištarti, nei oro, bet jau nėra ir tavęs

nasza historia, pewien francuski film

słowa porzucają, zdradzają, owijają
w mokre pieluchy śniegu, robią pranie
pamięci, aż i bez rentgena zaczyna przeświecać,
obcym głosem nawet pozwalają przemówić na krótko

pozwalają mówić nieprawdę, którą wargi obracają w prawdę,
pozwalają nie budzić ciebie, która zasnęłaś tam,
gdzie ciebie nie widzę, niemal nie pamiętam, pozwalają
mówić ci wszystko i wszystko jak błąd wymazać

pozwalają powtórzyć życie gdzieś w innej przstrzeni,
w pustym, małym Paryżu, gdzie wciąż jest
tylko jeden pokój hotelowy, i tylko jedna
pokojówka z nieśmiało spuszczonym wzrokiem, pozwalają

pozwalają wznieść się w górę, gdzie Juliette Gréco
wita smutek i wtedy, dopiero wtedy pozwalają
włączyć lampkę na stole, żebyś po przebudzeniu nie zlękła się
i nie rzuciła się do ucieczki w inną pamięć do innych słów

ostatecznie one, słowa, przyznaj, pozwalają wznieść się na cudzych
skrzydłach i z orlego gniazda rozejrzeć się po mapie,
gdzie nie ma ani swoich, ani obcych, ani takich, co potrafią
je wymówić, ani powietrza, ale już nie ma też ciebie

žingsniai

troškulys, tekantis tavo kūnu, veržias gilyn,
ieškodamas kitų troškulių, kitų atvertų burnų, kitų
ašarų, kurios laša kažkur sekundėmis svetimoj,
tuščioj mėnesienoj

kažkur, kur dar gali būti tavęs, palikto
anose fotografijose, anam neišbūtam laike,
kur liko vien anie,
seniai išaugti troškuliai

tuščioj erdvėj, kur dar virpa liepsnotas
degtukas kaip lašas gyvybės vandens,
ištįsęs kažkieno stingstančioj
rankoj

jų nėra, jie išdžiūvo, tačiau gali juk nujaust,
kaip virpa kažkas, kai vėjas pakeičia kryptį
ir tas, kas žvelgė atgal,
nusisuka paskutinįkart

laikas jau! nėra tavęs,
drėgstančios akys išduoda:
pjesė užsitęsė, aktoriai scenoje stingsta ir verksmo
priepuolis tik pagreitina krentančią uždangą

maža to, nežinia kieno žingsniai
ima aidėti tamsoj –
to, kuris gedi tavęs, ar to, kuris artina
niekad negedinčią tamsą

kroki

pragnienie, płynące twoim ciałem, wdziera się coraz głębiej
poszukując innych pragnień, innych otwartych ust, innych
łez, które skraplają się gdzieś jak sekundy przy obcym,
pustym blasku księżyca

gdzieś, gdzie jeszcze może być cząstka ciebie, porzuconego
na tamtych fotografiach, w tamtym niedokonanym czasie
gdzie pozostały tylko one,
od dawna za ciasne pragnienia

w pustej przestrzeni, gdzie jeszcze drży płomienna
zapałka jak kropla wody żywej
rozciągnięta na czyjejś zesztywniałej
ręce

ich nie ma, one wyschły, a mimo to wyczuwasz
jak coś drga, jak wiatr zmienia kierunek
i ten, który oglądał się za siebie,
odwraca się ostatni raz

czas już! nie ma ciebie,
wilgotniejące oczy to zdrajcy:
spektakl się przeciągnął, aktorzy na scenie sztywnieją i płaczu
atak tylko popędza opadającą kurtynę

mało tego, nie wiadomo czyje kroki
zaczynają rozbrzmiewać w ciemności –
tego, który smuci się za tobą, czy tego, który przybliża
nigdy nie smucącą się ciemność

prisiminimas prie vienos vaikų aikštelės

vaikų žaidimų aikštelė, visai tuščia,
sniegas jos vengia tarytum
raupsuotosios, smėlis dėžėj sušalęs
kasom – plonom, keistom, suledėjusiom

srovelėm tarytum kas kiaurą savaitę
būtų čia verkęs, aš žinau, jog ne tu –
žinau, kad niekas tąnakt nebuvo įžengęs,
kai gyvenom čia, aklinoj džiaugsmo kapsulėj

vienintelėj susivijusių rankų tvirtovėj,
vienintelėj nakties tikrovėj, kur nebuvo, nėra
ir nebus jokių suanglėjusių, snieguose išrengtų
nimfų, jokių ateitin godžiai kaklus ištiesusių grifų

jokių muziejinių deivių, prižiūrinčių
panteonus, jokių atsitiktinių bereikšmių pokalbių
prieš miegą, jokių laimingai įvykusių,
neužšąlančių peizažų su atvirukinėm nendrėm

jokios kosmetikos, paslaugiai slepiančios randus,
jokių netikrų pranašų, prieš minią verkiančių
spalvintom ašarom, jokių neteisingai
apkaltintų žodžių, jokios negyvos aritmetikos

dabar jau nebesame kūnai, pagaliau nebesam spalva,
piešinys, išbadėjus, nervingai judanti linija, o ją juk turi,
privalo atspėti rainelė, o ją juk, be abejo, gali ištirti nuožmus
esaties mikroskopas, ir už viską iki šiol tebemoka mirusieji

wspomnienie z pewnego placu zabaw

plac zabaw dla dzieci, kompletnie pusty,
śnieg go unika niczym
trędowatego, piasek w piaskownicy spleciony
w warkocze - cienkie, nieobecne, zlodowaciałe

strumyczki, jak gdyby ktoś calutki tydzień
tutaj płakał, ja wiem, że to nie ty -
wiem, że nikt tamtej nocy nie postawił tu stopy,
gdy zniknęliśmy w szczelnej kapsule radości

w jednej twierdzy splecionych rąk,
w jednej prawdzie mroku, gdzie nie było, nie ma
i nie będzie zmieniających się w węgiel nimf rozebranych wśród śniegów,
żadnych gryfów łapczywie wyciągających szyje w przyszłość

żadnych muzealnych bogiń, doglądających
swoich panteonów, żadnych przypadkowych, nic nie znaczących rozmów
przed snem, żadnych szczęśliwie zatrzymanych,
niezamarzających pejzaży z pocztówkowymi trzcinami

żadnego makijażu usłużnie skrywającego blizny,
żadnych fałszywych proroków, płaczących przed tłumem
barwionymi łzami, żadnych niesłusznie
oskarżnych słów, martwej arytmetyki

teraz już nie jesteśmy ciałami, nie jesteśmy barwą,
rysunkiem, wygłodniałą, nerwowo poruszającą się linią, a to ją
ma obowiązek odgadnąć źrenica, to ją może zbadać bezwzględny
mikroskop teraźniejszości, a za wszystko zapłacą ci, których już nie ma

6:05, prabudus

kasnakt neriu į naktį paskui tūkstančius minčių,
kurių kiekviena esi tu, užsisapnavus, nesapnuojanti,
sapnavusi tuos sapnus, kur pasirodau ne taip
apsirengęs, ne taip dėliojantis savo žodžius, svetimo veidu

ne tas, kuris gali nerti be naro kostiumo į žydinčią
pragarmę, kur atsimuša kažkieno palikta, prieš daugelį metų
neužgesinta šviesa iš svetimo koridoriaus, iš ten, kur mūsų nėra,
kur dejuoja kiti, sužeistieji iš kito karo, iš kitos, ne mūsų tikrovės

taip, vis taip – apie sniegą, vis taip pat – apie karą, kuris
nesiliauja ir neišgydomai virpa vaikų akyse
ir neišgydomai aidi uždarius visas ne mūsų duris,
už kurių tebelieka tūkstančius metų paliegę ir kenčiantys

kur turėčiau eiti, kad liktų šviesõs, kad durys beliktų
tik vienos, kur aš pagaliau būčiau tas, kurį tu nusipiešei
vieną nemigo naktį, tam, kad nerčiau ir nerčiau,
kad nerčiau

6:05, po przebudzeniu

co noc nurkuję w noc za tysiącem myśli,
a każda z nich to ty śniąca, to ty bezsenna,
pieszcząca sny, w których przychodzę nie tak
ubrany, nie tak dobierający słowa, z twarzą obcego

nie ten, co potrafi bez aparatu tlenowego zanurzyć się w kwitnącą
otchłań, od której odbija się zostawione przez kogoś, przed laty
niezgaszone światło z obcego korytarza, gdzie nas nie ma,
gdzie jęczą inni, poranieni w innej wojnie, w innej niż ta rzeczywistości

we wciąż powracającym śniegu, we wciąż tej samej wojnie,
która nie ma końca i bez końca drży w oczach dzieci
niewyleczona rozbrzmiewa po zamknięciu wszystkich cudzych drzwi,
za którymi zostali ci, co przechorowali tysiące lat i nadal cierpią

dokąd mam pójść, żeby ocalało trochę światła, żebym trafił do drzwi
tylko jednych – gdzie mógłbym wreszcie być tym, kogo sobie narysowałaś
pewnej bezsennej nocy, po to, bym nurkował i nurkował,
i sięgał głębi

apie tavo sielą

kartais man rodos, kad tavo siela negrįžo iš rūko,
kad ji braidžioja, ieškodama išeities, šlapia iki kelių
žolėj, tyčia kartais skaudžiai klupdama ant akmens

kartais beprotiškai leidžiasi bėgti, išgirdusi
karvės varpelį, o kartais užtyla ir niekas,
net debesys, jos negali prakalbint

girdžiu, kaip ją persekioja jos pačios vardas,
jos pačios pėdų garsas, praskiriantis jauną,
putojančią žolę, stiprėjantis iki alpulio

kartais man atrodo, kad ji nekeliauja, o stovi
kaip įbesta, o rūkas tampa jos burlaiviu, skrodžiančiu
nebesuvaldančius geismų juodus miškų masyvus

tavo siela tokia švari, kad persišviečia net sutemus –
pasitaiko, kad mėlynas ryto peilis jos nesuradęs
taip ir pranyksta už horizonto

– kas piešė tuos gamtovaizdžius? – klausia ji,
– kam priklauso šios upės, vilgančios mūsų krantą?
– ar esama dar be manęs, ko negali matyti?

kartais ji ima persekiot jauniklę stirną,
o kartais apsimeta jauna, ką tik įžadus davusia
vienuole, dar gerokai iki susitikimo su Viešpačiu

o twojej duszy

czasem mam wrażenie, że twoja dusza nie wróciła z mgły
że dalej brnie, szukając wyjścia, mokra po kolana
w trawie, nieraz by poczuć ból przyklęka na kamieniu

czasem bezrozumnie rwie się do biegu na dźwięk
krowiego dzwonka, a czasem milknie, i nic,
nawet obłoki, nie mogą jej skłonić do mówienia

słyszę, jak prześladuje ją własne imię,
odgłos bezsennych stóp, rozczesujących młodą,
pieniącą się trawę, powtarzający się aż do omdlenia

czasem mam wrażenie, że ona nie wędruje, lecz stoi
jak kołek wbity w ziemię, mgła staje się jej łódką, tnącą
rozkołysane od żądz czarne głębiny lasów

twoja dusza jest tak czysta, że nie dotyka jej ciemność –
nie raz niebieski nóż poranka nie znajduje jej
i znika za horyzontem

– kto rysował te pejzaże? – pyta,
– do kogo należą te rzeki, zwilżające nasz brzeg?
– czy oprócz mnie jest jeszcze coś, czego nie możesz zobaczyć?

czasem bierze się za dręczenie sarenki,
a czasem udaje, że jest młodą mniszką, która
właśnie złożyła śluby, na długo przedtem, nim spotka się z Panem

būna, kad tavo siela ima išsisukinėt, meluot,
nevykusiai gudrauti ar beveik už dyka siūlyt
strazdanotus savo krūtų obuoliukus gatvėje svetimšaliams

neretai ji stovi ant kampo su vietiniais,
iškišus liežuvį ar rodo nepadorius gestus
net debesims

aš nežinau, bet turbūt būna akimirkų,
kai užsisvajojęs nepastebiu, kaip tavo siela
virsta kūnu

bywa, że twoja dusza kręci, kłamie,
nieudolnie prowokuje, albo prawie za darmo oddaje
piegowate jabłuszka piersi cudzoziemcom na ulicy

niekiedy przystaje na rogu z miejscowymi,
pokazuje język, albo robi nieprzyzwoite gesty
które widzą nawet obłoki

ja tego nie wiem, ale pewnie zdarzają się chwile,
gdy rozmarzony nie zauważam, jak twoja dusza
staje się ciałem

tavo arbatos šaukštelis

išvakarėse išskalbsiu tavo sielą,
sukursiu tau naują, nepavojingą pabaigą,
kur neliktų jokių sapnų apie nuskendusį vaiką
nei užuominų apie kažkieno pagaliau pralaimėtas lenktynes

užmigdama tu galėsi gėrėtis mažais buteliukais
ant komodos, kur sudėsiu laimingas
mūsų akimirkas, net ir tas, kuriose
kažkas bus nuskendęs džiaugsmo ašarose

net ir tas, kur kažkas bus negrįžtamai braidęs
purvinais guminiais batais, grįždamas
iš Aleksandro Vampilovo *Ančių medžioklės* –
iš tos, kuriai mes visada drauge tik ruošėmės

ir tas, kurios liko ant palangės anam, prieš dešimtmečius
tavo nuomotam bute – aišku, tam rajone jau
pasikeitė viskas, net kokios devynios kartos kačių ir balandžių,
turbūt net ir rakto anga, kuri mus iš tolo anuomet pažino

ir tas, kuriose mes šypsomės, geriam vyną,
skaitom garsiai eiles, gulim pusiau apsirengę žolėj
ir tas, kur juokauji, jog niekada manęs neatsiminsi –
nebent per Nojaus tvaną ar Aleksandrijos gaisrą

ir tas, kur aš, kaip visada, kursiu tave iš naujo: pirštų galiukais,
lūpom, balsu, tam, kad galėčiau kada nors išgirst,
kaip mane vėl paliečia tas nesunkiai sužeistas pirštas –
nuo pusryčių stalo kadaise kritęs tavo arbatos šaukštelis

twoja łyżeczka do herbaty

pod wieczór wypiorę twoją duszę,
napiszę bezpieczne zakończenie dnia,
uchronię cie przed snami o małym topielcu
i aluzją do przegranego wyścigu

zasypiając będziesz podziwiać flakoniki
na komodzie, gdzie zamknę nasze
szczęśliwe chwile, nawet te,
rozpływające się we łzach radości

nawet te, w których ktoś brodził
w brudnych gumiakach, wracając
z Polowania na kaczki Aleksandra Wampiłowa –
na które dopiero się wybieraliśmy

także te, które zostały na parapecie w tamtym, dekady temu
wynajmowanym przez ciebie mieszkaniu – wiadomo, w tamtej dzielnicy
wszystko się pozmieniało, nawet z dziesięć pokoleń kotów i gołębi,
także dziurka od klucza, rozpoznająca nas z daleka

także te, w których śmiejemy się, pijąc wino,
czytamy na głos wiersze, półnadzy, w trawie
także te, w których żartujesz, że nigdy mnie sobie nie przypomnisz –
no, może po potopie albo po pożarze w Aleksandrii

także te, w których ja, jak zawsze, bedę tworzyć ciebie z gliny,
opuszkami palców,
wargami, głosem, po to, bym mógł kiedyś usłyszeć
jak mnie znów dotyka ten lekko zraniony palec –
twoja łyżeczka do herbaty, która spadła ze stołu podczas śniadania

akla višta

slėpdamiesi visiškoj tamsoj mes liečiam
vienas kitą užrištom akim, painiojamės
skalbinių virvėse, nekaltose mergaičių
šokdynėse, kaspinėliuose, krentam ir keliamės

krentam ir keliamės, kol kažkas didesnis,
nematomas paima mus už rankų
ir takeliu nuveda ten, kur jau niekas
nebesislepia, o atrišę akis išvystam

jog nebėra nei skalbinių, nei šokdynių,
nei šokolado dėžučių, vien dulkėti
seni judesiai, vien plonytė išdžiūvus
kraujo linija ant užgijusios tavo rankos

vien sutrūkinėjęs lėlės šešėlis
ant perskelto šaligatvio,
kur seniai pražydėjusios pienės
paliko savo sparnus

ślepa kura

kryjąc się w głębokiej ciemności dotykamy
siebie nawzajem z zawiązanymi oczami, zaplątujemy się
w sznury do bielizny, w niewinne dziewczęce
skakanki, kokardki, upadamy i powstajemy

upadamy i powstajemy, aż ktoś większy,
niewidzialny bierze nas za ręce
i prowadzi ścieżką tam, gdzie już nikt
nie zdoła się ukryć, a po rozwiązaniu oczu widzimy

że nie ma już prania, ani skakanek,
ani bombonierek, tylko zakurzone,
stare gesty, tylko cieniutka wyschnięta
linia krwi na twojej zagojonej ręce

tylko pokruszony cień lalki
na pęknietym chodniku,
gdzie dawno przekwitłe mlecze
pozostawiwszy swoje skrzydła

sekundei sugrįžtų

kitados įvykę pokalbiai grįžta
į savo kambarius, parkus,
koridorius, aikščių nuošales,
visur, kur tik buvo kalbama

kur jis va taip laikė jos ranką,
sulenktą per alkūnę, kur ji
ovalu sudėtom lūpom bandydavo
neišsiduot, kad tą akimirką myli

kur pienių pūkai imdavo kilti
be vėjo, o tavo oda pašiurpdavo
vien paminėjus užšalusią
kažkurio Mėlynbarzdžio šypseną

ar beprisimeni nors vieną pokalbį,
nors vieną sakinį, žodį, nors vieną
bučinio skiemenį, ar bemoki dar taip sulenkti
alkūnę, kad viskas sekundei sugrįžtų

powróciłoby na sekundę

niegdysiejsze dialogi powracają
na swe pokoje, do parków,
korytarzy, w ustronia placów,
wszędzie, gdzie tylko rozmawiano

gdzie on właśnie tak trzymał ją za rękę,
ugiętą w łokciu, gdzie ona
wargami złożonymi w owal próbowała
nie zdradzić, że w tej chwili kocha

gdzie puch dmuchawców unosił się
bez podmuchów wiatru, a twoja skóra pierzchła
na samo wspomnienie zamarzniętego
uśmiechu któregoś Sinobrodego

czy jeszcze pamiętasz choć jedną rozmowę,
choć jedno zdanie, słowo, choć jedną
sylabę pocałunku, czy wciąż umiesz tak ugiąć
łokieć, by wszystko to na sekundę powróciło

šiąnakt ir vakar

ilgais, nesibaigiančiais upių koridoriais
ledonešio suskaldytos lytys bėga
žemyn, staigiais, nesuvaldomais
blyksniais atsispindi geismingos vilnys

išdrikę debesys irgi mėgina atsispindėt,
tačiau atpažįstamų daiktų kontūrai,
tie, kuriuos mes dažniausiai liečiam
ar matom, sukuria nepermatomą užuolaidą

ir upių koridoriuos mes supainiojam
savo šešėlius, mes plaukiam žemyn
su lūžinėjančiom lytim, žemyn,
kur nebus nei tavęs, nei manęs

kur nebus jokio lango į kiemo pusę,
krūtų, pasislėpusių po antklode,
arbatos šaukštuko, kuriuo maišydavom
lietų, menkiausio lakštingalos signalo

kur nebus jokių kūnų, gerai išmokusių skęsti,
nemokėjusių braidžiot, o tik bėgt neatsigręžiant
nesibaigiančiais upių koridoriais
šiąnakt ir vakar

tej nocy i wczoraj

długimi, niekończącymi się korytarzami rzek
spływają w dół odłamki lodowca,
nagłymi, niepowstrzymywalnymi
błyskami odbijają się pożądliwe fale

wzburzone chmury też usiłują zobaczyć swoje odbicie,
kontury rzeczy widzialnych
tych, których najczęściej dotykamy
ukrytych za nieprzejrzystą zasłoną

w korytarzach rzek gubimy
nasze cienie, spływamy w dół
z rozpadającymi się odłamkami, w dół,
gdzie nie będzie ani mnie, ani ciebie

gdzie nie będzie żadnego okna na podwórze,
piersi, które ukryły się pod prześcieradłem,
łyżeczki do herbaty, którą zwykliśmy mieszać
krople deszczu, najdrobniejszego trelu słowika

gdzie nie będzie żadnych ciał, które dobrze nauczyły się tonąć,
które nie umiały brodzić, tylko płynęły z nurtem bez oglądania się za siebie
niekończącymi się korytarzami rzek
tej nocy, i tamtej wczoraj

vienos klasės iškyla

mažos, didesnės mergaitės
eina sukibę už rankų į pievą,
apžiūrinėja smilgas, ragauja, bando
tamprumą, atrodo lyg švelniai kliedėtų

profiliai lyg po ligos ar po didelio
džiaugsmo, kartais jos šokteli
tarsi nudilgintos, tarsi įgeltos atsitiktinės
užsisvajojusios bitės ar bučinio: saulės zuikučio

jos suka į dešinę, į kairę, dainuoja,
drėgstančiais delnais stebi saulę
tarytum suprasdamos, kad neilgai trukus
jų širdys plaks po kažkieno delnu

beveik besvorės, išsiliejusios
miško žolėj, miško takeliuos,
sustingsta ūmai išvydę nuogą
porelę čia pat, vidury iškirstos aikštelės

mokytoja bando atkreipti dėmesį
į varnų lizdus, į putojančias samanas,
į tamsius kauburiuotus skruzdėlynus,
be perstojo judančius, nieko nepadeda

jos žiūri neatsitraukdamos, kol dvi lėtai
judančios sraigės, du iškirtoj atrasti kūnai
taip ir užmiega, nepajutę jų žvilgsnių,
ir vėl kaip niekur nieko tęsiasi vasara

szkolna wycieczka

całkiem małe i większe dziewczynki
idą na łąkę, trzymając się za ręce
oglądają mietlice, nadgryzają, sprawdzają,
czy jędrna, jakby nie całkiem przytomne

z buziami jak po ciężkiej chorobie lub nagłej
euforii, niekiedy podskakują
jak oparzone, użądlone przez rozmarzoną pszczołę
lub nagły pocałunek słonecznego zajączka

skręcają raz w prawo, w lewo, śpiewają,
w wilgotnych dłoniach zamykają słońce
jakby przeczuwając, że już wkrótce
ich serca będą bić pod czyjąś dłonią

jakby nieważkie, rozlewają się
po leśnym runie, na ścieżkach,
aż nagle zastygają na widok nagiej
parki, tutaj, na środku wycinki

nauczycielka odwraca ich uwagę wskazując
gniazda szpaków, wspinające się mchy,
na ciemne kopce mrowisk
w nieustannym ruchu, ale to na nic

nie mogą oderwać oczu od dwóch, wolno
poruszających się ślimaków, ich odkrytych ciał na polanie
do chwili kiedy nie skończą, nieświadome spojrzeń,
a wtedy znów, jak gdyby nigdy nic, trwa lato

kino seansas

per nebylaus kino seansą paliečiau
tavo ranką, ne, tai ne aš, tai svetimi
svetimo laiko gerbėjai, šešėliais
užtvindę sustingusią kino salę

ekrane pasirodžius figūroms, tu
krūptelėdavai tarsi žuvis netyčia
išnirus iš vandenyno, plaukiojai
kaip debesis po reginio geidžiančią salę

nerasdama kur atsiremti ilgiau
nei minutei, skaitydama žiūrovų
veidus troškai, kad jie nesakytų
tau nieko – apmaudo, džiaugsmo ar pykčio

tačiau tu žinai: gyvieji visada
išsiduoda – pirštais ar prakaitu,
lūpom ar virpuliu delnuose,
kur be gailesčio surašytos visos jų naktys

jie išsiduoda, taip – virpančiais
pirštų galiukais, aukso smiltim
panagėse, uždususia jūra,
kvėpuojančia plaukiančių plaučiuose

ir kur jie buvo panėrę?
ir kas jiems pasakė tąnakt –
šiąnakt kino nebus,
galite eiti – *ite, Missa est, ite*

seans w kinie

podczas seansu w niemym kinie dotknąłem
twojej ręki, nie, to nie ja, to
wielbiciele obcego czasu sprawili, że cieniem
wezbrała zastygła kinowa sala

gdy na ekranie pojawiły się figury, ty
wzdrygnęłaś się jak ryba, która przypadkiem
wychyliła się z oceanu, płynęłaś
jak obłok przez salę łaknącą widowiska

nie znajdując oparcia na dłużej
niż minutę, czytając twarze
widzów pragnęłaś, by nie zdradziły
ci nic – przykrości, radości ni gniewu

jednak ty wiesz – żywych zawsze
coś zdradzi – palce lub pot,
usta lub dreszcz w dłoni,
gdzie bezlitośnie zapisano ich wszystkie noce

coś ich zdradza – drgające
opuszki palców, złoty piasek
za paznokciami, nieobecne morze,
które oddycha w płucach pływaków

gdzież to oni zanurkowali?
i kto to im powiedział tamtej nocy –
projekcji nie będzie,
możecie iść – *ite, Missa est, ite*

tiktai aš ir tik tu

man reikia daiktavardžių, kad
jie prisišauktų veiksmažodžius,
kad jie drauge nertų į vandenį
neužsimerkę, be šypsenų,
be saugančių prožektorių tinklo

man reikia, kad, išnirę, jie pamatytų,
kad taip nieko ir neįvyko, kad kranto
linija vis vien per daug aštri,
kad maištaujantis kraujas ošia taip pat,
kaip ir prieš tūkstančius metų

man reikia sukurti tave, sugalvoti be
žodžių, iš nieko sudėti, iš atspindžių
balose, skruzdžių, linguojančių
per įkaitusius Vilniaus šaligatvius –
iš kažko, ką žinau tiktai aš ir tik tu

tylko ja i tylko ty

potrzebuję rzeczowników, żeby
te przywołały czasowniki,
żeby razem te i te zanurzyły się w wodzie,
z otwartymi oczami, bez uśmiechów,
bez sieci ochronnych reflektorów

potrzebuję, żeby wynurzyły się i zobaczyły,
że nic się nie zmieniło, że linia
brzegowa nadal jest zbyt ostra,
że buntownicza krew kipi tak samo,
jak przed tysiącami lat

potrzebuję stworzyć ciebie, wymyślić bez
słów, z niczego złożyć, z odbić
w kałużach, mrówek kolebiących się
przez rozgrzane chodniki Wilna –
z czegoś, o czym wiemy tylko ja i tylko ty

nepasiektų kranto

aš sukursiu tave iš gelsvo
Ledos pagalvės pūko,
iš staigaus žąsies judesio,
kylant su Nilsu į rūko užpiltą orą

aš sukursiu tave iš lietaus,
daužančio bėgius į Hadą,
iš ašaros lašo, be gailesčio
laižančio tavo nosinės odą

aš sukursiu tave kaip lakštingalą
kuria tykios, malonios vasaros
naktys, kažkada kažkieno
ne per klaidą tikrai numylėtos

aš sukursiu tave iš lėto, neįgudusiai
rankai paliečiant vyšniom kvepiančią
violončelę, kitados žydėjusią ten
už neperplauktos, jau neperplaukiamos upės

aš sukursiu tave juoduose atminties
dokuos, ten, kur kas naktį išstumiama
viena maža, beveik neužaugusi valtis,
tik tam, kad ji niekada nepasiektų kranto

nie dotrze do brzegu

ja ciebie stworzę z kremowego
puchu poduszki Ledy,
z nagłego ruchu gęsi,
gdy wzbijała się z Nilsem w zalane mgłą powietrze

ja ciebie stworzę z deszczu
bębniącego w tory prowadzące do Hadesu
z kropli łzy, która bez litości
zrasza skórę twojej chusteczki

ja ciebie stworzę, jak słowika
tworzą ciche i ciepłe letnie
noce, kiedyś przez kogoś
nie przez pomyłkę ukochane

ja ciebie stworzę zwolna, jak niewprawna
dłoń dotyka pachnącej wiśnią
wiolonczeli, która dawno temu zakwitła,
za rzeką dziś nie do przepłynięcia

ja ciebie stworzę w ciemnych dokach
pamięci, gdzie co noc wypychana jest
na wodę mała, niemal dziecinna łódeczka,
która nigdy nie dotrze do brzegu

nebėra reikalingos

tu esi ženklas, pagaliau grįžęs iš šviesmečių,
vienas pienas ir sniegas, kritęs tą naktį
dykynėj, kai kažkur toli gimnastikos salėj kažkas
atsainiai repetavo savęs nesuprantantį Hamletą

veidrodis yra tik lašas, kurį tu išgeri
rytmetį, kurį vonioj matuojies prieš aušrą,
tada, kai mažas berniukas tau nusišypso
iš pusiau sulenkto svetimo laikraščio

iš pusiau sulenkto laikraščio, kur ačiūdiev,
nėra tavo vardo, kur nėra išsamiai
aprašytas tavo sapnas apie bunkerį,
kuriame po visko išsigelbsti tik aktoriai

galų gale, manding, verta nors trumpam
patikėti tikrove, nors ilgam verta panirti
į sapną, kur maža, ryžiais maitinta mergaitė,
laukdama tavęs užsnūsta ir lieka laiminga

tu esi ten, kur vis dar atsiveria durys,
kur viena žvaigždė atsiskyrus krenta veidu
į sniegą, kur nėra, nebėra jokių repeticijų,
nes vasaros įkaršty kaukės nebereikalingos

już nie są potrzebne

ty jesteś jak sygnał, który powrócił z kosmosu,
czyste mleko ze śniegiem, który spadł tamtej nocy
na ugorze, gdy gdzieś w oddali w sali gimnastycznej ktoś
od niechcenia ćwiczył rolę nierozumiejącego siebie Hamleta

lustro to tylko kropla, którą wypijasz
o poranku, przymierzana w łazience przed świtem,
żeby przyjąć uśmiech małego chłopca
ze złożonej na pół obcej gazety

ze złożonej na pół gazety, w której, dzięki Bogu,
nie widnieje twoje imię, gdzie z detalami
nie opisano twojego snu o bunkrze,
w którym po wojnie ocaleli jedynie aktorzy

ostatecznie, wydaje mi się, że warto choćby na krótko
zaufać rzeczywistości, chociaż na dłużej lepiej zanurzyć się
w sen, w którym mała, karmiona kaszką dziewczynka
czekając na ciebie zapada w drzemkę i czuje się szczęśliwa

ty jesteś tam, gdzie wciąż jeszcze otwierają się drzwi,
gdzie jedna gwiazda uciekinierka spada twarzą
w śnieg, gdzie nikt niczego nie udaje,
bo w letnim skwarze maski są niepotrzebne

strazdas

tokiu pat būdu pasakyti „myliu“
reiškia trenkti galva į sieną, į akmenį,
ištirpti lengvoje pergalėje, pamatyti
save iš artimos nebūties

tokiu pat būdu ištarti tau „myliu“
reiškia, kad obuolys dar nepadalintas
ir mums tegalima liestis
pirštų galiukais

tokiu pat būdu (kai liečiu tavo plaukus)
aš mokausi plaukti per sniegą,
per nepažįstamą, nuogą visai Antarktidą,
kurioje niekada nebuvau nė karto net gimęs

tokiu pat būdu pasakyti tau „myliu“
reiškia prieiti pasistiebus ant pirštų galų
ir uždengus akis tau
tavo vardą ištarti

tokiu pat būdu pasakyti tau „myliu“
reiškia pasijusti fragmentu
Boscho drobėje,
kur kūnas dar yra neatspėtas

tokiu pat būdu pasakyti tau „myliu“
reiškia pražysti obels viršūnėje,
kur ką tik nutūpė gaisrą regėjęs
strazdas

drozd

w taki sam sposób powiedzieć „kocham"
to jakby walnąc głową o ścianę, o kamień,
rozluźnić się po lekkim zwycięstwie, zobaczyć
siebie z bliskiego niebytu

w taki sam sposób powiedzieć „kocham"
znaczy, że jabłko jeszcze nie podzielone
i możemy dotykać siebie tylko
koniuszkami palców

w taki sam sposób (gdy dotykam twoich wlosów)
uczę się płynąć przez śnieg,
przez nieznajomą, zupełnie nagą Antarktydę,
w której nie byłem ani razu ani się nie urodziłem

w taki sam sposób powiedzieć ci „kocham"
to podejść po cichu na palcach,
przykryć ci oczy i
wymówić twoje imię

w taki sam sposób powiedzieć ci „kocham"
to poczuć się fragmentem
płótna Boscha,
zanim jeszcze odkrył nasze ciała

w taki sam sposób powiedzieć ci „kocham"
to rozkwitnąć na wierzchołku jabłoni,
gdzie dopiero co usiadł ubarwiony przez pożar
drozd

vieta akmenukui

ašaros peizažas švaresnis
už tobulus jų kraštovaizdžius –
ten negalima žvalgytis sutemus,
suspaudus akmenuką

akmenuką su skylute,
rastą prie jūros, suspaudus
tavo suknelės kraštą,
plonesnį už drugio sparną

suspaudus laišką,
kurio raidžių nereikėjo
spalvint tuomet –
prieš daugelį Viešpaties metų

ašaros peizažas nėra gražus:
parkai neapkarpyti,
vanduo sūrus ir mergaitės,
deja, negali ten mokytis plaukti

tačiau druskos kasyklose
visuomet gali pasislėpt už kristalo,
už mėlyno ašaros luito visuomet
gali rast vietą paslėpt akmenukui

miejsce na kamyk

pejzaż łzy jest czystszy
niż ich doskonałe krajobrazy –
tam nie można rozglądać się po zmroku,
ściskając kamyk

kamyk z dziurką,
znaleziony nad morzem, ściskając
rąbek twej sukienki,
cieńszy niż skrzydło motyla

ściskając list,
którego liter nie trzeba było
barwić wówczas –
wiele lat Pańskich temu

pejzaż łzy nie jest piękny:
parki niewycieniowane,
woda słona, a dziewczynki,
niestety, nie mogą uczyć się tam pływania

a jednak w kopalniach soli
zawsze możesz schować się za kryształem,
za niebieską bryłą łzy zawsze
możesz znaleźć schowek na kamyk

eilėraštis apie sniegą

sniegas, tampantis strofom
gali būti amžinas kaip Komunija
arba laikinas kaip vaiko išlietas
pienas (su nekenčiama plutele)

sniegas, tampantis strofom
gali būti vienatinis kaip širdis,
plakanti ne sau, kaip strazdas,
kažkada įskridęs pro ąsočio ąsą

sniegas, tampantis strofom
gali būti kietas kaip vyro kumštis
arba gležnas kaip popieriaus lėktuvėlis,
nutūpęs ant kairiosios tavo krūties

ar sniegas gali dainuoti,
aš to nežinau,
(nebent tavo lūpos –
prišalę prie mano skruosto)

wiersz o śniegu

śnieg, który staje się strofami,
może być wieczny jak Komunia
albo ulotny jak wylane przez dziecko
mleko (ze znienawidzonym kożuszkiem)

śnieg, który staje się strofami,
może być jedyny jak serce
bijące nie dla siebie, jak drozd,
który wleciał przez ucho dzbana

śnieg, który staje się strofami,
może być twardy jak pięść mężczyzny
albo delikatny jak samolot z papieru,
który wylądował na twojej lewej piersi

czy śnieg może śpiewać
nie wiem
(może wiedzą to twoje wargi –
które przymarzły do mego policzka)

prašvistų

tavo veido faksimilėse ieškau klaidos,
kuri išvestų mane į švarią, nežinomą,
dar nepažįstamą šviesą

skaitau puslapių pakraščius,
ieškodamas išėjimo:
žaliai degančios lemputės

raudonai degančios lemputės –
ji verstų staiga užsimerkt
prieš nepažįstamą žodį

ji verstų staiga pravirkt kažką už sienos,
o tam verksmui nutilus,
žiūrėk, ir prašvistų

przejaśniałoby

w faksymiliach twej twarzy szukam błędu,
który wywiódłby mnie w czyste, nieznane,
jeszcze nieznajome światło

czytam marginesy stron,
szukając wyjścia:
żarówki świecącej na zielono

żarówki świecącej na czerwono –
zmusiłaby mnie nagle, bym zamknął oczy
przed nieznajomym słowem

zmusiłaby nagle kogoś za ścianą, by zapłakał,
a gdy ten płacz by ucichł,
spójrz, wtedy przejaśnaiłoby

tavo rūbo skiautė

keliautojo atspindys stikle
labiau pavargęs nei veidas

smėlis yra aukščiausia bausmė
saulę svajojančiam vyzdžiui

tavo rūbo žalsvis
žolei suteikia daug džiaugsmo

nepridengta krūtis žolėje tėra
baltas šešėlis iš tobulo smėlio

tavo speneliai galėtų prilygti
tik vos pražydusiai vyšniai

skrawek twojej szaty

odbicie podróżnego na szkle
jest bardziej zmęczone niż jego twarz

piasek to najwyższa kara
dla źrenicy, która marzy o słońcu

seledyn twej szaty
trawie przysparza radości

nieokryta pierś w trawie to wciąż
biały cień z doskonałego piasku

twoje sutki mogłyby dorównać
wiśni, która właśnie rozkwitła

kažko po akmeniu

jeigu išmestum iš rankų netyčia akvariumą,
pagalvok apie tuos, kurie niekada jo neturėjo,
pagalvok apie tuos, kurie visada jį turėjo,
ir niekad nematė

pagalvok apie siaurą keliuką, kuriuo
grįždavai iš mokyklos, šokčiodama,
prilaikydama sijoną, bandydama sušvilpaut
madingą, niekad į švilpesį netilpusią melodiją

pagalvok apie angelus, kraujuojančią
Kristaus širdį salionėly, kur vasarą
melsdavos musės, iš nuobodžio kartais limpančios
viršuje, prie lempos kabančio musgaudžio

pagalvok apie tuos, kurių jau nebėra,
kurie šienauja kažkur anapus nematomos
pievos, kurie praėjo, slapčia žvilgtelėję
pro tavo langą, prieš pat tau užmiegant

pagalvok apie tuos, kurie vejasi dvi
akvariumo žuvytes, ištrūkusias į vandenyną,
kurie basi gali nueiti toliau nei anie
aukštais odiniais blizgančiais batais

pagalvok apie mus su tavim
anoj vakarykštėj nuotraukoj,
anam vakarykščiam akvariume,
kur mes po akmeniu kažko vis dar laukiam

na coś pod kamieniem

gdybyś niechcący wypuściła z rąk akwarium,
pomyśl o tych, którzy nigdy go nie mieli,
pomyśl o tych, którzy zawsze je mieli,
i nigdy nie widzieli

pomyśl o wąskiej ścieżynce, którą
wracałaś ze szkoły w podskokach,
przytrzymując spódnicę, próbując zagwizdać
modną melodię, która nigdy nie zmieściła się w gwizdaniu

pomyśl o aniołach, krwawiącym
sercu Chrystusa w saloniku, gdzie latem
zwykły modlić się muchy, czasem przyklejające się z nudów
do lepu, który wisiał na lampie

pomyśl o tych, których już nie ma,
którzy koszą siano gdzieś po tamtej stronie niewidzialnej
łąki, którzy przeszli, ukradkiem zajrzeli
przez twoje okno, tuż przed tym, jak zasnęłaś

pomyśl o tych, którzy ścigają dwie
rybki akwariowe, co wymknęły się do oceanu,
którzy boso mogą odejść dalej niż ci
w wysokich skórzanych lśniących butach

pomyśl o nas dwojgu,
na tamtym wczorajszym zdjęciu,
w tamtym wczorajszym akwarium,
gdzie schowani pod kamieniem wciąż jeszcze na coś czekamy

tavo nykštukas

aš esu tavo nykštukas, iškirptas iš kitų,
geresnių pasakų, rastų senelio lentynoj
(už virtuvės pirmam kambary, antroj
spintelėj, kur buvo laikomos knygos)

aš esu tavo vyšnių uogienė,
susicukravus, nelesama net peralkusio
benamio varnėno, anuomet tupėjusio
Ukmergėj ant stačiatikių kryžiaus

aš esu tavo virdulys, prisiminimų virtuvėlė,
atblukęs vaizdas tinklainėje, balsas,
negrįžęs iš pokario, tylintis laiškas
be jokių rašmenų, be jokio pašto ženkliuko

aš kraujas esu tavo nosinėj, nutrūkusi
kino juosta, ant aukšto rastų sudedamųjų
lovelių būrys, prieš dešimtmečius
suguldytas į kampą, niekad neprasidėjęs pavasaris

gali stebėtis –
aš esu tavo burė, tavo Angelas sargas,
stebintis tavo sapnų judėjimą,
tavo prakaito lašas iš pralaimėtų lenktynių

aš esu...
kuo nori, kad būčiau?
jei klaustum –
rūku virš pajuodusios Kuršmarių baržos

twój krasnoludek

ja jestem twoim krasnoludkiem, wyciętym z innych,
lepszych baśni, znalezionych na półce dziadka
(w pierwszym pokoju za kuchnią, w drugiej
szafce, gdzie trzymano książki)

ja jestem twoją wiśniową konfiturą,
scukrzoną, na którą nie skusił się nawet wygłodzony
bezdomny szpak, który wtedy siedział
w Ukmergė na prawosławnym krzyżu

ja jestem twoim czajnikiem, kuchnią wspomnień,
odbarwionym obrazem na siatkówce, głosem,
który nie wrócił po wojnie, milczącym listem
bez żadnego pisma, bez żadnego znaczka pocztowego

ja krwią jestem na twojej chusteczce, zerwaną
taśmą filmową, masą znalezionych na piętrze
składanych łóżeczek, dekady temu
rzuconych w kąt, wiosną, która nigdy nie nadeszła

zdziwisz się –
ja jestem twoim żaglem, twoim Aniołem Stróżem,
śledzącym poruszenia twoich snów,
kroplą twojego potu po przegranym wyścigu

ja jestem...
czym chcesz, żebym był?
jeśli zapytasz –
mgłą nad ciemną barką na Zalewie Kurońskim

išskalautu spalvotu stiklu,
dužena, iš toli atpažintu medžiu
arba gofruota prietemos drobule
tavo, tik tavo, Snieguole, kūnui

wypłukanym kolorowym szkłem
wrakiem, rozpoznanym z daleka drzewem
albo zmarszczonym prześcieradłem zmierzchu
dla twego, tylko twego, Śnieżko, ciała

vienais apatiniais

mano Dievas yra Draudžiamas žaidimas,
kurį, žiūrėdamas pats į save,
vienas žaidžiu šviesoj

mano Dievas yra Draudžiamas ženklas,
kuris leidžia man perspėti minią many
prieš pat žemės drebėjimą

mano Dievas turi daugiau negu
dvylika mokytinių, todėl jo neįmanoma
užpjudyti jokiais šunimis

mano Dievas nemoka skaityt natų,
važiuoti dviračiu, grėbti šieno,
išdžiūvus rasai, nei kulnu sutrinti nuorūkos

mano Dievas mėgsta užsimiršt, žiūrėdamas
į užšalusį ežerą, prigesusiu balsu deklamuoti
Chopiną ir Mahlerį, ypač Septintąją

mano Dievas yra skolingas visiems
po vieną vyšnios kauliuką,
iš kurio išaugtų po nedidelį sodą

mano Dievas nenešioja jokių liturginių rūbų –
net per didžiąsias šventes jis lieka
namie su manim

w samej bieliźnie

mój Bóg to Zakazana Gra,
w którą, patrząc sam na siebie,
samotnie gram w jasności

mój Bóg to Znak Zakazu,
który pozwala mi ostrzec tłum we mnie
tuż przed trzęsieniem ziemi

mój Bóg ma więcej niż
dwunastu uczniów, dlatego nie sposób go
zaszczuć żadnymi psami

mój Bóg nie umie czytać nut,
jeździć na rowerze, grabić siana
po obeschnięciu rosy, ani obcasem miażdżyć niedopałka

mój Bóg lubi zapominać się, gdy patrzy
na zamarznięte jezioro, stłumionym głosem deklamować
Chopina i Mahlera, zwłaszcza Siódmą

mój Bóg ma u każdego dług:
po jednej pestce wiśni,
z każdej wyrósłby niewielki ogród

mój Bóg nie nosi żadnych szat liturgicznych –
nawet podczas najważniejszych świąt siedzi
w domu ze mną

mano Dievas neserga, skusdamasis
neįsipjauna, nevaikšto tamsiais
pavojingais koridoriais ir, aišku, nerūko

mano Dievas yra tik Dievas,
ir kaip tik todėl tu gali bėgti
vienais apatiniais per mano sapną

mój Bóg nie choruje, podczas golenia
nie zacina się, nie chodzi po ciemnych
niebezpiecznych korytarzach i, oczywiście, nie pali

mój Bóg to tylko Bóg,
i właśnie dlatego ty możesz biec
w samej bieliźnie przez mój sen

vienintelė geiša

jei aš turėčiau savo vienintelę geišą,
galėčiau lig ryto skaityt jai savo
eilėraščius, po to užmigt ant krūtinės jai –
jau be pavardės ir netgi be vardo

galėčiau gert iš jos stiklinės arbatą,
stebėtis jos pėdelių formom, jos
plaštakų nareliais, kimono raštais,
bučinių trieiliais, byrančiais jai iš burnos

ir kas aš esu dabar be tos nežinomos
geišos, kuri net neįtaria, kad mano veidrody
vis dar spindi jos nugara, sėdmenų
fudzijamos, tobulai nuleistos rankos

ir kas tu esi be manęs, mano vienintele
geiša, nematoma, nesanti, neišduodanti
mano rankų, apsivijusių kaklą, lytinčių
tavo lūpas, spaudžiančių bundančias tavo krūtis

tačiau šios vis vien neprisipažįsta, kad myli,
tik svajingai burkuoja kažką minkštu svetimu
dialektu, kurio nemoku, bet jį žino mano lūpos –
ir štai liežuvis vėl kažką šnabžda speneliui

moja gejsza

jeśli bym miał swoją jedyną gejszę,
mógłbym do rana czytać jej swoje
wiersze, a później odnajdywać jej piersi
tracąc swoje imię, a nawet nazwisko

mógłbym pić z jej szklanki herbatę,
podziwiać kształt jej kostek nad łódką stopy,
obrączki nadgarstków, wzory kimona,
haiku frunące prosto w moje uszy

kim jestem bez nieznajomej gejszy
która nie ma pojęcia, że w moim zwierciadle
wciąż jeszcze widać jej plecy, fudżijamy
pośladków, idealnie odciśniętą rękę

a kim ty jesteś beze mnie, moja
gejszo, niewidzialna, niezdradzająca
moich rąk, otulających twoją szyję,
ścigających usta, budzących piersi

Które nie chcą się przyznać, że kochają,
Mrucząc niezrozumiale w miękkim, obcym
dialekcie, którego nie znam, ale usta me znają go –
dlatego język znów szepcze do sutka

sakinys tavo gimtadieniui

tą sakinį aš sudėsiu iš tavo blakstienų,
iš tavo daiktų, kurie pasilieka, ir tų, kurie
jau išmoko nutolti, iš pirmojo sniego atgniaužus
pirštinę, iš neimituojamo kraujo stebuklo

tą sakinį aš sakysiu tol, kol užmiršiu kalbėti,
kol užmiršiu kaip ima iš piršto kraują,
kaip žiūri iš toli į laidotuvių procesiją,
negalvodami apie amžiną neužkasamą gyvenimą

tą sakinį aš kaskart naujai sugalvosiu, kasryt
neišsiųsdamas prilipinsiu prie jo vis po naują,
kitokį pašto ženkliuką – su nuoga, svetima,
besišypsančia Renesanso angele arba dar kokį
su čiuožėjų pora ar, tarkim, Kanados karaliene

tiesa, tu neišgirsi to sakinio – aš niekada
jo nebaigsiu – kai prabylu, pastebiu staiga
su siaubu, jog jis nyksta lėtai – kaip kažkur
anapus tikrovės į rūką įplaukianti valtis

aš dar negreit tau prisipažinsiu –
nėra jokio sakinio, jokios kitos gramatikos,
vien tik ta, kurią, trumpam užsimerkę, ūmai
atpažįstam – iš atminties deklamuodami tavo gimtadienį

zdanie na twoje urodziny

tamto zdanie ja ułożę z twoich rzęs,
z twoich rzeczy, które zostają, i z tamtych, które
już potrafią się oddalić, z pierwszego śniegu po wygładzeniu
rękawiczki, z cudu niepodrobionej krwi

tamto zdanie ja będę powtarzać, aż zapomnę, jak się mówi,
aż zapomnę, jak pobierają z palca krew,
jak patrzą z daleka na kondukt pogrzebowy,
nie myśląc o wiecznym zyciu nie do pochowania

tamto zdanie ja za każdym razem od nowa będę wymyślał, każdego ranka
bez wysyłania będę przyklejał do niego coraz nowy,
inny znaczek pocztowy – z nagą, obcą,
uśmiechniętą anielicą renesansu albo jeszcze jakiś
z parą łyżwiarzy czy, powiedzmy, z królową Kanady

prawda, ty nie usłyszysz tego zdania – ja nigdy
go nie skończę – kiedy zaczynam mówić, zauważam nagle
ze zgrozą, że ono powoli znika – jak gdzieś
po tamtej stronie rzeczywistości odpływająca we mgłę łódź

ja nieprędko jeszcze tobie się przyznam –
nie ma żadnego zdania, żadnej innej gramatyki,
oprócz tej, którą, z zamkniętymi na chwilę oczami, nagle
rozpoznajemy – deklamując z pamięci twoje urodziny

išvažiuoti

išvažiuoti ten, kur tavęs nėra,
kur tavęs dar niekada nebuvo,
kur raidės tavęs neatsimena, niekas,
net vokas iš niekad neišsiųsto laiško

išvažiuoti ten, palikus dokumentus,
palikus šešėlį daiktų, kurie trukdė
gyventi, palikus tau tik sekmadienius,
kurie vis vien nežinojo, ką daro

išvažiuoti tolyn, kur tamsiuos pensionuos
auklės migdo vaikus ir svetimų lopšinių
kalba nuolat košia nedrėkstančias
aklinas sienas

išvažiuoti ten, kur savaitės dienos
netilptų žodynuose, tik mažoj
medinėj tavo dėžutėj, kur palikom
tavo ir mano širdį

išvažiuoti ten, kur mėnesienos netelpa
į kalendorius, kur mėnulis paauglystės
užrašuos juda kaip melsvo rašalo žmogelis
be rūbų, bėgantis nežinia kur, nežinia ko

wyjechać

wyjechać tam, gdzie ciebie nie ma,
gdzie ciebie jeszcze nigdy nie było,
gdzie nie pamięta ciebie nic, ani litery
ani koperta na nigdy niewysłany list

wyjechać tam, pozostawić dokumenty,
pozostawić cień rzeczy, które przeszkadzały
żyć, zostawić tobie tylko niedziele,
które i tak nie wiedziały, co robią

wyjechać daleko, gdzie w ciemnych pensjonatach
nianki usypiają dzieci, a kołysanki w obcym
języku bez przerwy przenikają przez nieprzemakalne
szczelne ściany

wyjechać tam, gdzie dni tygodnia
nie pomieściłyby się w słownikach, tylko w małej
drewnianej twojej skrzyneczce, gdzie zostawiliśmy
twoje i moje serce

wyjechać tam, gdzie poświaty księżycowe nie mieszczą się
w kalendarzach, gdzie księżyc w zapiskach
z młodości porusza się jak ludzik z bladoniebieskiego atramentu
bez ubrania, biegnący nie wiadomo dokąd, nie wiadomo po co

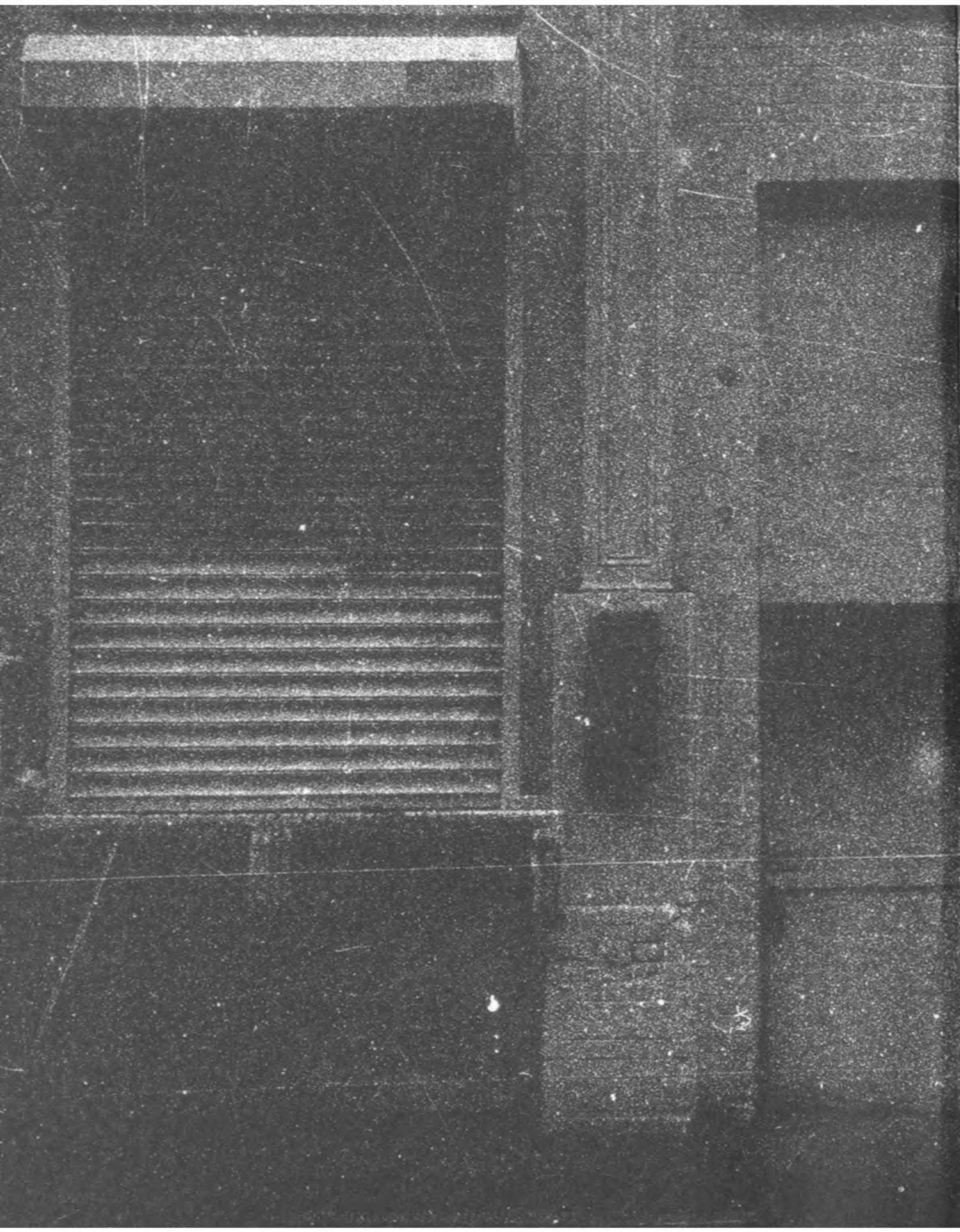

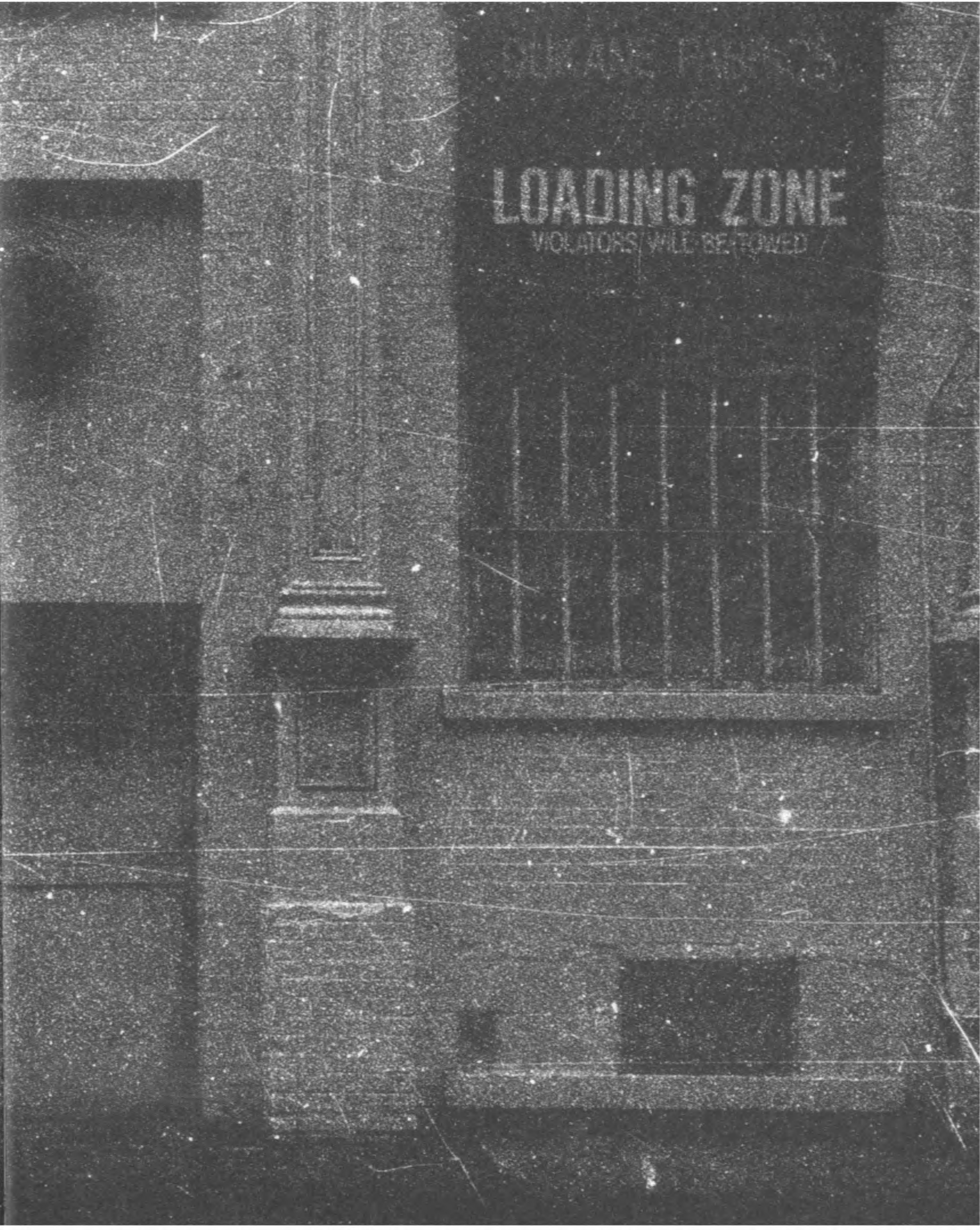
LOADING ZONE
VIOLATORS WILL BE TOWED

papasakok man

kūno kalba papasakok man apie kūdikį,
prieglaudoj gimusį vakar

burnos kalba papasakok man apie krūtį,
nušvietusią mirštančių naktį

pirštų kalba papasakok man apie tuos,
kurie niekad netarė žodžio

apgamo rudo kalba pasakok man aguonas,
susėtas ant tavo nugaros kopų

sėdmenų savo kalba pasakok man
apie Medvėgalį, Šatriją, jei spėsi – apie Fudzijamą

bambos kalba papasakok man apie bučinio drėgmę,
ten sulaukusią trumpiausio vasaros ryto

prakaito savo kalba papasakok man
apie išdžiūvusį sodą, kurio devyni medkirčiai neišvydo

krūtų kalba papasakok man apie svetimą
laišką tavo pašto balčiausioj dėžutėj

įsčių kalba papasakok man apie burlaivį,
nepasiekusį svetimo kranto

pėdų kalba papasakok man apie meilę,
kurios tobula mirtis neišskyrė

opowiedz mi

mową ciała opowiedz mi o niemowlęciu,
które w przytułku urodziło się wczoraj

mową ust opowiedz mi o piersi,
która rozświetliła noc umierających

mową palców opowiedz mi o tych,
którzy nigdy nie wyrzekli słowa

mową znamienia brązowego opowiedz mi mak
rozsiany na wydmach twych pleców

mową pośladków swych opowiedz mi
o Miedwegole, Szatrii, jeśli zdążysz – o Fudżi

mową pępka opowiedz mi o wilgoci pocałunku,
która doczekała się tam najkrótszego poranka lata

mową potu swego opowiedz mi
o wyschniętym ogrodzie, którego nie dostrzegło siedmiu drwali

mową piersi opowiedz mi o cudzym
liście w twej skrzynce pocztowej najbielszej

mową łona opowiedz mi o żaglówce,
która nie dotarła do obcego brzegu

mową stóp opowiedz mi o miłości,
której doskonała śmierć nie ścięła

strėnų kalba man papasakok apie likimą
to žvirblio, kuris švintant įskrido į kambarį

spenelių kalba man papasakok apie žolę,
dviem kirčiais įveikusią dalgį

pasakok man apie viską,
apie ką dabar per vėlu

mową lędźwi mi opowiedz o losie
tamtego wróbla, który o brzasku wleciał do pokoju

mową sutków mi opowiedz o trawie,
która w dwóch cięciach zwyciężyła kosę

opowiedz mi o wszystkim,
o czym teraz za późno

pasiekus lūpas

mane vis dar domina šalnų
muzika, purvino sniego tikrovė,
sandariai uždaryta akimirka,
kai kūnas ima glaustis
prie kūno

kai upė ima bristi į upę,
net nebandydama nusirengti,
iškart panirdama į kitą matavimą,
galimas daiktas, net skurdžioj
vaikystės Arkadijoj

galimas daiktas, tai netgi ne upė,
ne judesys ir ne forma, tai rūbas,
gaubiantis išnyrančius juos abu
po keistai iškerojusia vyšnia, tai netgi
ne vyšnia, tai labiau panašu į Angelo sargo šešėlį

galimas daiktas, tai pojūtis, pirmąsyk
nusiplikius ranką, pirmąkart nusibrozdinus
kelį, pirmąsyk išvydus, kaip miręs žmogus
nekalba, neatsistoja ir nesėda
prie mūsų

galimas daiktas, verta vėl mintyse
išardyti krikšto mamos laikrodį senoj fotografijoj,
kad patirtum,
kaip tirta keliai, lūpoms pasiekus
lūpas

po dotknięciu warg

wciąż mnie kusi
muzyka szronu, prawda brudnego śniegu,
szczelnie zamknięta chwila,
gdy ciało zaczyna tulić się
do ciała

gdy rzeka zaczyna wchodzić w rzekę,
nawet nie próbując się rozbierać,
od razu rzuca się w inny wymiar,
niedostępny nawet w nędznej
Arkadii dzieciństwa

to nawet nie rzeka,
nie ruch i nie forma, to szata,
która otula ich dwoje, gdy wynurzają się
pod dziwnie rozkrzewioną wiśnią,
przypominającą cień Anioła Stróża

to wrażenie jak po pierwszym
oparzeniu w rękę, pierwszym zadrapaniu
kolana, po tym, jak po raz pierwszy widzimy, że zmarły
nie mówi, nie wstaje i nie siada
obok nas

warto znów w myślach
zajrzeć do wnętrza zegara matki chrzestnej
na starej fotografii, poczuć,
jak trzęsą się kolana, gdy wargi dotknęły
warg

septynios nepadorios užuominos

jeigu Bruegelis tave pieštų,
būtum raudona prieš vėją
toliuos plazdenanti snaigė

ūmai prakerti tamsą –
išsigandęs, vėluojantis
saulės zuikutis

linguoja ten valtis ar antis –
neįžiūriu per žolėj išsklidusius
tavo plaukus

drabužiai, prilipę
prie mudviejų kūnų –
dviejų bičių sušlapę sparnai

jei rasiu tamsoj tavo lūpas,
žinau –
ryt bitės ims medų iš viržių

čia, kur dabar rašau,
kitados moters gulėta –
apyrankės perlo šešėlis žolėj

mėnesienos kraujas melsvas –
nukirpti ir paleisti pavėjui
rugiagėlės plaukai

siedem nieprzyzwoitych aluzji

gdyby malował cię Brueghel,
byłabyś czerwonym, w oddali
szybującym pod wiatr płatkiem śniegu

nagle rozcinasz ciemność –
wystraszony, spóźniony
słoneczny zajączek

kołysze się tam łódź albo kaczka –
nie widzę przez rozpostarte na trawie
twe włosy

ubrania, przyklejone
do ciał nas dwojga –
mokre skrzydła dwóch pszczół

jeśli znajdę po ciemku twoje usta,
wiem –
rano pszczoły miód zbiorą z wrzosów

tu, gdzie teraz piszę,
kiedyś musiała leżeć kobieta –
cień perły bransolety w trawie

krew poświaty księżyca jest błękitnawa –
ścięte i rzucone na wiatr
włosy bławatka

herbas ar skaičius

jeigu ištiesi delnus ir, užsimerkęs,
ilgai juos laikysi, gali taip atsitikti,
jog jie taps veidrodžiais

arba juos užpildys naktis kaip lauke
paliktą tuščią paprasto balto stiklo
lėkštę, kur buvo rinkti juodieji serbentai

jeigu ištiesi delnus ir, užsimerkęs,
ilgai juos laikysi, iš ryto gali ten rasti
vieną seną kapeiką su aptrintu Iljičiaus veidu

arba jei tau labai pasisektų –
nuogą mažą Venerą juokingom
penkių kapeikų didumo krūtim

blogiausiu atveju, jei užsimerksi,
ištiesi delnus ir nieko nerasi –
tai dar ne blogiausia

jie liks tušti
kaip išdžiūvusios
ašaros

orzeł czy reszka

jeśli wyciągniesz dłonie i będziesz je trzymał
z zamkniętymi oczami, może się zdarzyć,
że zmienią się w lustra

albo noc je wypełni, jak zostawiony
na polu, pusty, talerz ze szkła,
do którego wcześniej zbierano czarne porzeczki

jeśli wyciągniesz dłonie i bedziesz je trzymał
z zamkniętymi oczami, rano możesz tam znaleźć
starą kopiejkę z wytartą twarzą Włodzimierza Iljicza

albo – jeśli bardzo ci się poszczęści –
nagą małą Wenus, z zabawnymi
piersiami wielkości pięciu kopiejek

w najgorszym razie, jeśli zamkniesz oczy,
wyciągniesz dłonie i nie znajdziesz nic –
to jeszcze nie najgorsze

zostaną puste
jak wyschnięte
łzy

rugiagėlė

eilėraštis yra ugnies atplaiša, mažytė
nelaimė, iš kurios negali išsigelbėt,
kartais Dievo ranka, pasiekusi popieriaus
lapą, o kartais pirštas mažasis tavo,
rodantis bučiniui vietą

pripažįstu, eilėraštis gali nemokėti
plaukti, tačiau begėdiškai kvepėti mėtom,
gali taip ir palikti tyražvilgsniu, pilnu
ilgesio paaugliu, amžinai vėluojančiu
į privalomas diktatoriaus pamokas

eilėraščio kraštinių suma niekada nėra
niekam lygi, niekada jis nespėja grįžti
kartu su kitais, su kitom – su visais jo
nepamatysi, nors vėliau paaiškės –
jo ašaros ir neuždegtos degė kaip spiritas

eilėraštis niekada neateina laiku,
kelis tūkstančius valandų jo reikia laukti
kaip sugedusio lifto į dar nežinomą
prarają, į bangų neskalaujamą krantą,
kur staiga ima ir užsiplieskia rugiagėlė

bławatek

wiersz to iskra ognia, maleńka
klęska, której nie możesz uniknąć,
albo ręka Boga, która dosięgła
kartki, a czasem twój mały palec,
wskazujący gdzie mam pocałować

przyznaję, wiersz może nie umieć
pływać, bezwstydnie pachnieć miętą,
może pozostać tym, czym był – pełnym tęsknoty podlotkiem
o szczerych oczach, wiecznie spóźniającym się
na obowiązkowe lekcje u dyktatora

suma boków wiersza nigdy nie jest
niczemu równa, nigdy nie zdąży wcielić się w kobietę
ani meżczyznę – w tłumie go
nie zauważysz, chociaż, jak się później okaże –
jego łzy płonęły jak spirytus

wiersz nigdy nie przychodzi na czas,
trzeba na niego czekać kilka tysięcy godzin
jak na spaloną windę wiozącą do
otchłani, do brzegu nieobmywanego przez fale,
gdzie w nagłym ogniu zakwita bławatek

vyšnios kauliukas

aš gulėjau po vyšnia,
taip, po vyšnia,
o tu?

aš?
aš buvau tąsyk
vyšnios kauliukas

pestka wiśni

ja leżałem pod wiśnią,
tak, pod wiśnią,
a ty?

ja?
ja byłam wtedy
wiśniową pestką

tavo burnoj

aš galiu globoti mirštančius,
netgi tuos, kurie spjauna
į veidą, netgi tuos, kurie
neša save į vienadienių
loterijų kapines

tačiau šiandien aš esu ten,
kur tavo lūpos yra gražesnės
už mirtį ir, tik tu nesupyk,
šiandien aš esu amžinas vyšnios
kauliukas tavo burnoj

w twoich ustach

mogę opiekować się konającymi,
tymi, którzy plują mi
w twarz, a nawet tymi, którzy
niosą siebie do grobu
jednodniowych loterii

jednak dzisiaj jestem tam,
gdzie twoje usta piękniejsze
od śmierci i – tylko się nie pogniewaj –
dziś jestem nieśmiertelną pestką wiśni
w twoich ustach

dar miega

tu esi mano religija, mano
balsas iš kitos durų pusės,
migdolmedis Van Gogho
drobėj, nendrė plynam lauke

nendrė plynam lauke, kur
marios išdžiūvo, kur saulėtekiai
rodos taip pavargę, kad
užmigdo net ir nupjautus kamienus

tu esi mano nendrė, pusiau prisimerkusi
nendrė, vaikštanti palei marias
nuostabi, nekartojama,
nes vanduo atmuša tavo kūną kas kartą kitaip

jis moka žvelgti akim, jis turi tūkstančius vyzdžių,
jis žino apie valtis, bures ir kojas,
kurios turi bristi į vandenį,
kurios privalo pajust dugno šaltį

tavo žingsniai, nendre, keičia dugno reljefą
tavo juokas, nendre, negali būti kitok
kaip tik amžinas, čia, kur nėra kitos
ateities, tik šita, kur supainiotais siūlais
supančioti kūnai dar miega

jeszcze śpią

ty jesteś moją religią, moim
głosem zza ściany
migdałowcem na płótnie
Van Gogha, trzciną w szczerym polu

trzciną w szczerym polu, gdzie
wyschło jezioro, gdzie wschody słońca
wyglądają na tak zmęczone, że
usypiają nawet ścięte pnie

ty jesteś moją trzciną, trzciną o przymkniętych do połowy
powiekach, spacerującą brzegiem jeziora,
cudowną, niepowtarzalną,
a woda odbija twoje ciało za każdym razem inaczej

ona umie spojrzeć na ciebie, ma tysiące źrenic,
wie o łodziach, żaglach i nogach,
które mają brnąć przez wodę,
żeby poczuć chłód dna

twoje kroki, trzcino, zmieniają rzeźbę dna
twój śmiech, trzcino, nie może być inny,
tylko wieczny, tu, gdzie nie ma innej
przyszłości, tylko ta, gdzie splątane nićmi
ciała jeszcze śpią

vasaros laikrodis

viena mažutė Venera,
vienas netikėtas dangus –
užuolaidos kraštas, leidęs
šviesai atrasti tavo kelius,
tavo delnus, miegančią gemalo
pozą, vieną nusviestą kojinę –

prašvitus, ji viską išduos tam kitam,
svetimam, užsimerkusiam laikui,
laikrodžiui, uždengtam nukritusių,
nuolat krentančių rūbų, nuolat
skambančių dviejų pusiau nugertų stiklų,
kur vynas taip ir nevirto į vandenį,
juolab – į ašaras

zegar lata

jedna maleńka Wenus,
jedno nieoczekiwane niebo –
unosząca się zasłona, która pozwoliła
światłu odkryć twoje kolana,
dłonie, skulony embrion ciała,
jedną rzuconą pończochę –

o świcie wszystko zostanie wydane
obcemu, ślepemu czasowi,
zegarowi, zasłoniętemu przez nasze
wciąż zrzucane ubrania, przez dwa wciąż
dźwięczące do połowy opróżnione kielichy,
gdzie wino w końcu nie zamieniło się w wodę,
ani we łzy

viena

kai neliks tau manęs, vis vien
kažkur žydės kiparisas ar bent
jau tavo krūtys sekmadienį,
vos tau pakirdus

vos tau atsistojus prie lango,
veidu į taką, veidu į šviesą,
užliejančią sodą, veidu
į mėlyną tyrą balandį

kai neliks tau manęs, vis vien
kažkur vaikas pieš ant uolų
žaibus ir vėjus, nežinodamas,
kad tu jau viena

sama

gdy zabraknie ci mnie, i tak
zakwitną gdzieś cyprysy albo przynajmniej
twoje piersi w niedzielę,
zaraz jak tylko się ockniesz

zaraz jak tylko staniesz przy oknie,
twarzą do ścieżki, twarzą do światła,
które zalewa ogród, twarzą
do niebieskiego czystego gołębia

gdy zabraknie ci mnie, i tak
dziecko gdzieś będzie rysować na skale
błyskawice i wiatry, nie wiedząc,
że już jesteś sama

vyšnia po langu

I

žvilgterk savęsp:
tamsiuos vandenuos vis dar plakas
mirusių vyšnių šešėliai

kaligrafiškas, baltai iškaltas raides
visas lig vienos rytą
susirenka vėjas

dangaus vandenai, vyšnia, gali
pratrūkti kiekvieną akimirką –
todėl neleisk niekam verkti

jei būtum našlaitė balta skarele,
parsivesčiau namo, nuprausčiau,
duočiau vandens arba pieno

tik norėjau paklaust:
ar tavo dantenos rausvos
net ir tada, kai aš jų nematau

jei žiedlapius tavo skaičiuočiau,
turėčiau gyventi dar
bent tūkstantį metų

kai taškaisi per liūtį –
iškyla karaliaus dukra,
baltai apsirišusi strėnas

wiśnia pod oknem

I

rozejrzyj się wokół siebie
o ciemne wody wciąż tłuką się
cienie martwych wiśni

wykaligrafowane, wyryte na biało litery
wszystkie co do jednej rano
zdmuchuje wiatr

wody nieba, wiśnio,
mogą przelać się w każdej chwili –
dlatego nikomu nie pozwól płakać

gdybyś była sierotą w białej chustce,
sprowadziłbym cię do domu, umyłbym,
dałbym wody czy mleka

tylko chciałem zapytać:
czy twoje dziąsła są różowe
nawet wtedy, gdy ja ich nie widzę

gdybym płatki twoje liczył,
musiałbym żyć jeszcze
co najmniej tysiąc lat

gdy chlapiesz się w ulewie –
pojawia się królewska córka,
z białymi podwiązkami

jei tave apkabinčiau,
ar parodytum man
savo slapčiausiąjį žiedą

negaliu suprast,
kaip išmegzti šitiek žiedų
per vienui vienintelę naktį

kai tavo vainiklapiai byra,
man darais artimesnė
nei praėjusią žiemą

žiedas, knygoje dūstantis,
seniai nebepamena žiedo,
kritusio tau nuo kelių

jei nuplaučiau rankas, kojas tau,
kambary turbūt taptų šviesu,
kaip tą rytą, kai gimiau aš

gdybym cię objął,
czy pokazałabyś mi
swój najtajniejszy kwiat

nie mogę pojąć,
jak można otworzyć tyle kwiatów
w ciągu jednej samotnej nocy

gdy tracisz swoje płatki,
stajesz mi się bliższa
niż ubiegłej zimy

kwiat duszący się w książce,
dawno zapomniał o kwiecie,
który spadł z twoich kolan

gdybym tobie obmył ręce i nogi
w pokoju pewnie zrobiłoby się jasno,
jak tamtego ranka, gdy się urodziłem

II

žvilgteliu prisimerkęs
į tavo vainiklapių formas,
ir šarka sumoja – švis tuoj

norėčiau, kad tu pamatytum
jūrą ar bent jos skalaujamus
akmenis, ant kurių skauda kristi

kažin ką sakytum, pražydusi,
jei parodyčiau vilnonę pirštinę
pilną tirpstančio sniego

bitės irgi nežino žiemos,
nesijaudink, jų sparneliai –
tavo vainiklapių storio

net nežydėdama esi daug arčiau
nei kiti: panašiai mano miestas
kadais su manim susiliejo

kai ilsiuos ant grindų,
vis galvoju, kaipgi
užmiegi stovėdama

jei sirgtum kada,
norėčiau irgi
vėjy karščiuoti

balandė, plazdanti tavo
plaukuos –
kas galėtų būti gražesnio

II

zerkam spod rzęs
na formy twych płatków,
a sroka daje znak – zaraz świt

chciałbym, żebyś ty zobaczyła
morze lub choćby opłukane przez nie
kamienie, upadek na nie boli

kto wie, co mówiłabyś po zakwitnięciu,
gdybym pokazał ci wełnianą rękawiczkę
pełną topniejącego śniegu

pszczoły także nie znają zimy,
nie denerwuj się, ich skrzydełka
są grubości twoich płatków

nawet nie rozkwitając jesteś o wiele bliżej
mnie niż inni: podobnie moje miasto
niegdyś zlało się ze mną

gdy odpoczywam na podłodze,
ciągle rozmyślam, jak możesz
zasnąć na stojąco

gdybyś kiedyś chorowała,
chciałbym także
gorączkować na wietrze

gołębica, trzepocząca w twych
włosach –
czy mogłoby być coś piękniejszego

kažkur putojanti jūra,
o čia – ramūs vainiklapiai tavo
ant gėlų, aplytų šaligatvių

žiemą kurapkų būrelis,
žinau, stebėsis tavo snieguotu
bokštu

o, mano slaptoji
vyšnia
neperregimais kauliukais

mano vyšnia, esi svetima
man tiek pat
kiek pati sau tu

gdzieś tam pieni się morze,
a tu – spokojne płatki twe
na przemoczonym deszczem chodnikach

zimą stadko kuropatw,
wiem, podziwiać będzie twą śnieżną
wieżę

o, moja tajemna
wiśnio
o nieprzejrzystych pestkach

moja wiśnio, jesteś mi
równie obca,
jak sama sobie

III

mušt dilgėlėm per veidą
mano vyšnios negalima –
net kai ji nebegali žydėti

kaip debesys upėje –
mano vyšnia
nei baigias, nei prasideda

ko dar ilgėtumeis,
jei iš tavo kiekvieno žiedo
užsimegztų po medį

kas svarbiau tau –
žiedas ar vaisius, kurį slapta
trim pirštais pasistiebus skina mergaitė

kažin ką galvotum
išvydus po kojom
pelę, nešančią žiedą

per tavo plonyčius baltinius
matyti – boružė kopia
paskutiniam saulėlydžiui

jeigu dainuotum,
negi visos dainos
būtų vien apie vasarą

tavo šešėlį saugo katė,
o tu
net nešypteli

III

bić pokrzywą po twarzy
mojej wiśni nie wolno –
nawet gdy ona nie może już kwitnąć

jak obłok w rzece –
moja wiśnia
nie zaczyna się ani się nie kończy

za czym jeszcze byś tęskniła,
gdyby z każdego twojego kwiatu
zawiązało się drzewo

co jest ważniejsze dla ciebie –
kwiat czy owoc, który po kryjomu
trzema palcami zrywa dziewczynka

kto wie, co myślałabyś,
gdybyś ujrzała pod nogami
mysz niosącą kwiat

przez twoją cieniutką bieliznę
widać, jak biedronka wspina się
ku ostatniemu zachodowi słońca

gdybyś śpiewała,
to czyżby wszystkie pieśni
były wyłącznie o lecie

twego cienia strzeże kot,
a ty
aż leciutko się uśmiechasz

teisi tu –
drugelis, žiedlapis, sniegas –
viskas išnyksta vėjy

kažin ar verktum,
jei pagriūčiau
su tavo žiedu rankoj

nugelto kopūstinukai –
keturi mano vyšnios lapai,
įžengus rugsėjui

sapnavau, kad virtai mergaite,
kuriai ant kojos kažkas
mėlynai nupaišė drugelį

to ty masz rację
motyl, płatek, śnieg –
wszystko znika na wietrze

kto wie, czy płakałabyś,
gdybym przewrócił się
z twoim kwiatem w ręce

zżółkły bielinki kapustniki –
cztery liście mojej wiśni,
gdy wkroczył wrzesień

śniłem, że przemieniłaś się w dziewczynkę,
której na nodze ktoś
narysował niebieskiego motylka

A

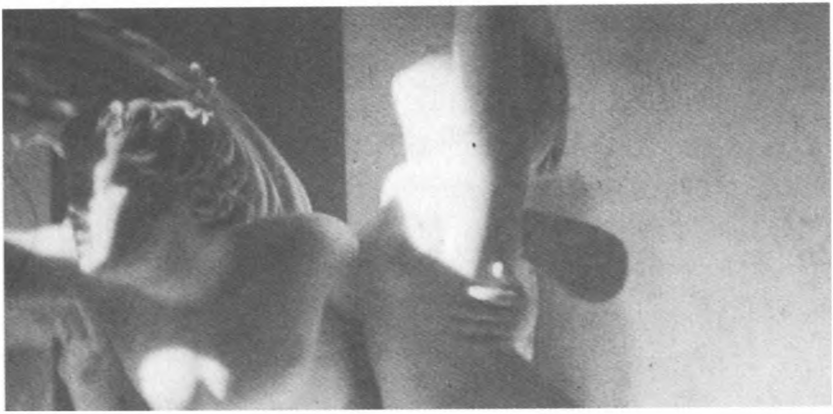

Barbara Gruszka-Zych

Dwoje o miłości

Przekład Julius Keleras

Naujoji Romuva Vilnius 2012

UDK 821.162.1-1
Gr695

Wydanie dofinansowane przez
Ministerstwo Kultury Republiki Litewskiej

Institut Polski w Wilnie

Lenkijos
Institutas
Vilniuje

Przekład Julius Keleras, Barbara Gruszka-Zych

Opracowanie graficzne Edita Namajūnienė

Redakcja Andrius Konickis

Fotografie Remigijus Treigys, Witold Modrzejewski

Poeci i wydawcy serdecznie dziękują Agnieszce Rembiałkowskiej,
Birutė Jonuškaitė, Tadasowi Žvirinskisowi
za pomoc w tłumaczeniu wierszy

Wydawca Naujosios Romuvos fondas
p. d. 2867, LT-01008 Vilnius, www.nromuva.lt

Druk UAB Petro Ofsetas
Savanorių pr. 174D, LT-03153 Vilnius, www.petroofsetas.lt

© Barbara Gruszka-Zych, 2012
© Julius Keleras, 2012
© Remigijus Treigys, 2012
© Witold Modrzejewski, 2012
© Edita Namajūnienė, 2012
© Naujoji Romuva, 2012

ISBN 978-609-8035-19-3

Fotografie Witolda Modrzejewskiego

Okładka i str. 14–15
Blisko błękitu, 2010
Beveik mėlyna

str. 2
Blisko czerwieni II (detal), 2010
Beveik raudona II (fragmentas)

str. 4–5
Blisko bieli II, 2010
Beveik balta II

str. 6–7
Blisko żółci (lub zieleni), 2010
Beveik geltona (arba žalia)

str. 8
Blisko głębokiego granatu, 2010
Beveik tamsiai mėlyna

str. 40–41
Blisko czerwieni, 2010
Beveik raudona

str. 84–85
Blisko bieli, 2010
Beveik balta

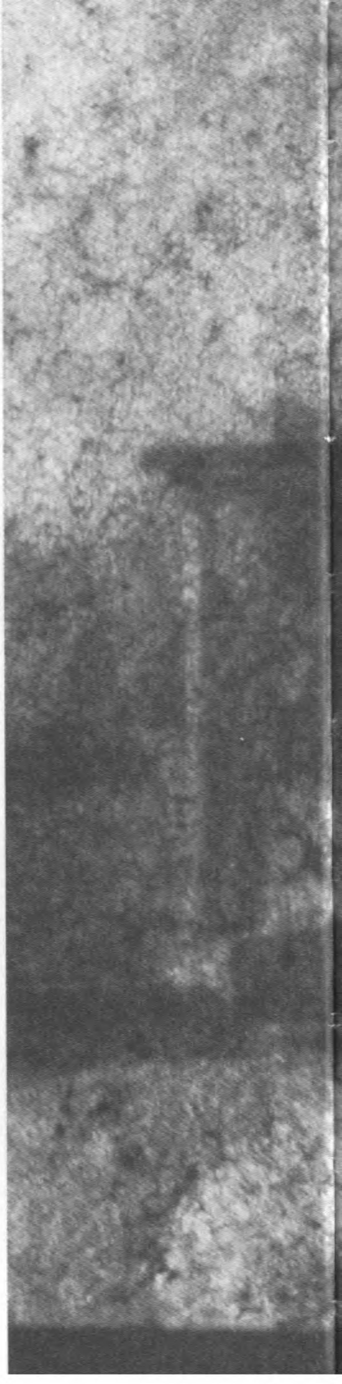

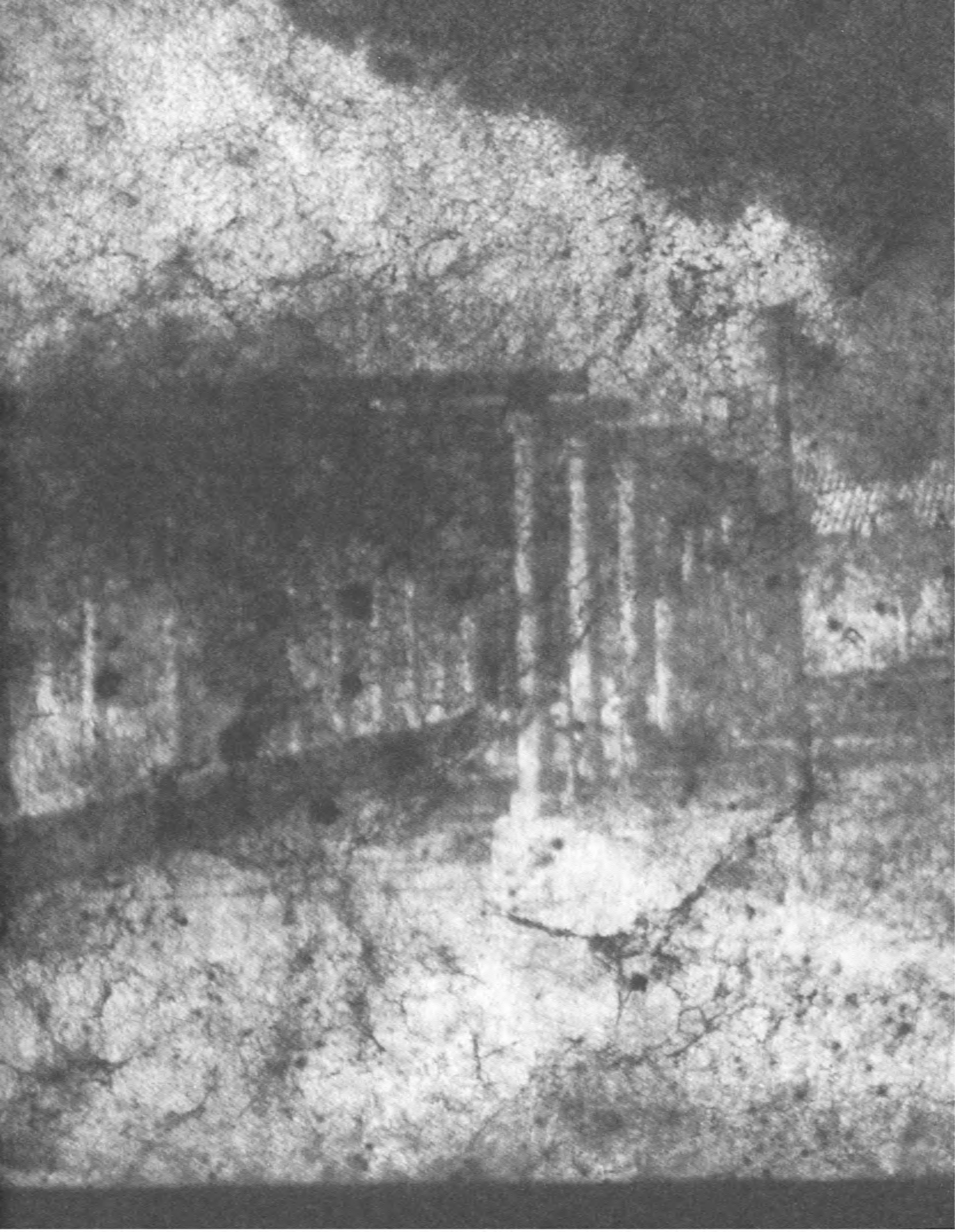

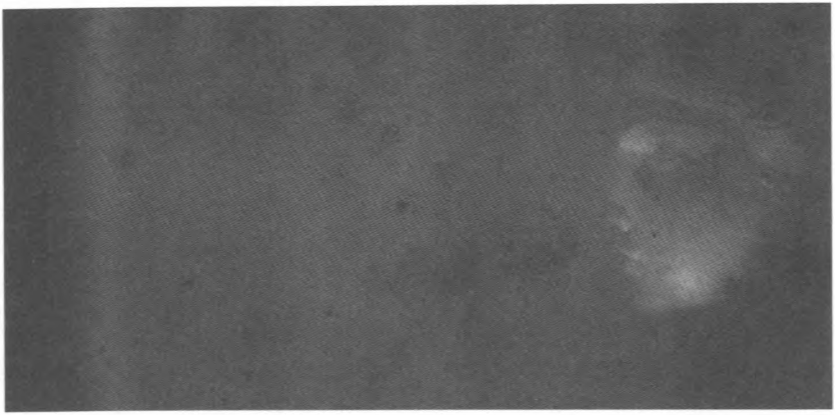

Spis treści

miłość 16
meilė

kiedy wkładam ci rękę pod koszulę... 18
kai įkišu tau ranką po marškiniais...

na języku 20
ant liežuvio

to nasze dłonie... 22
tai mūsų delnai...

cały dzień... 24
visą dieną...

wywiesiłam na słońce wyprane majtki... 26
pakabinau saulės atokaitoj išskalbtas trumpikes...

jesteśmy inni... 28
mes pasikeitę...

dziewięć miesięcy 30
devyni mėnesiai

odległości 32
atstumai

***Saskia* Rembrandta van Rijna** 34
Rembrandto van Rijno *Saskija*

patrzyłeś na moje piersi bez stanika... 36
žiūrėjai į mano krūtis be liemenėlės...

to był wieczór ten długi na początku lata... 38
tai buvo vienas tų ilgųjų vasaros pradžios vakarų...

już wiedziałam co się stało że nie ma miłości... 42
jau žinojau kas įvyko kad nėra meilės...

za słońcem... 44
paskui saulę...

dwa białe motyle... 46
baltos dvi peteliškės...

pieszczoty 48
glamonės

Antonia Capana Goyi 50
Antonia Capana Goyai

zamiast mówić... 52
užuot kalbėję...

fado 54
fado

chciałam ci powiedzieć że nie umiem mówić... 56
norėjau tau pasakyti kad nemoku kalbėti...

popiół z papierosa 58
cigaretės pelenai

parki 60
parkai

tapczan fotel koc... 62
sofa fotelis antklodė...

jeszcze nie zaczął się dzień... 64
dar net neprasidėjo diena...

kara 66
bausmė

popiół w Odense 68
pelenai Odensėje

zmiany 72
pokyčiai

mój zeszyt... 74
mano sąsiuvinis...

te czerwone wiśnie krost... 76
tos raudonos spuogų vyšnios...

ne me quitte pas 78
ne me quitte pas

przed odlotem 80
prieš skrydį

katarynka 82
ryla

* * *

Z Juliusem widzieliśmy się może minutę, na schodach Związku Pisarzy Litwy. Ale ta minuta zmieniła się w setki innych spędzonych przy swoich wierszach. Czytaliśmy je i próbowaliśmy przetłumaczyć na języki, którymi mówimy. A to sprawiło, że nasza znajomość trwa jakby od urodzenia. Wspólnota poetyckich słów zamienia się we wspólnotę krwi.

Dotykanie obcego języka, próbowanie, by wywołane przez niego słowa brzmiały w twoim. Starania, by „język giętki powiedział wszystko co pomyśli głowa" jak pisał polski poeta Cyprian Kamil Norwid. Tłumaczenie to prawie czynność miłosna. Akt ponownego uczestnictwa w stwarzaniu.

Dziękuję, Julius, za zaproszenie do tego wspólnego misterium dwóch języków – litewskiego i polskiego. Męskim i kobiecym głosem mówimy w nich o miłości, by wszyscy raz jeszcze usłyszeli, że to najważniejsze z uczuć. Rozbity nad głowami dzban ognia, który nie spala, ale rozpłomienia, żeby widać było światło w ciemnościach świata.

Barbara Gruszka-Zych

* * *

Su Juliumi bendravome gal minutę ant Lietuvos rašytojų sąjungos laiptų. Ir ši minutė virto šimtais kitų, praleistų prie mūsų eilėraščių. Skaitėme juos ir bandėme išversti į kalbas, kuriomis kalbame. O tai lėmė, jog, atrodo, esame pažįstami nuo gimimo. Poetinių žodžių bendrumas virto kraujo bendrumu.

Prisilietimas prie svetimos kalbos, bandymas, kad jos išryškinti žodžiai suskambėtų tavąja. Pastangos, kad „lanksti kalba pasakytų viską, ką sumąsto galva“, kaip rašė lenkų poetas Cyprianas Kamilis Norwidas. Vertimas – tai beveik meilės veiksmas. Naujo dalyvavimo sukūrime aktas.

Dėkoju, Juliau, už kvietimą į šią bendrą dviejų – lietuvių ir lenkų – kalbų misteriją. Vyrišku ir moterišku balsu kalbame jomis apie meilę, kad visi dar sykį išgirstų, jog tai – svarbiausias jausmas. Virš galvų sudaužytas ugnies ąsotis, ir ši ugnis nesudegina, o įkaitina, kad būtų matyti šviesa pasaulio tamsybėse.

Barbara Gruszka-Zych

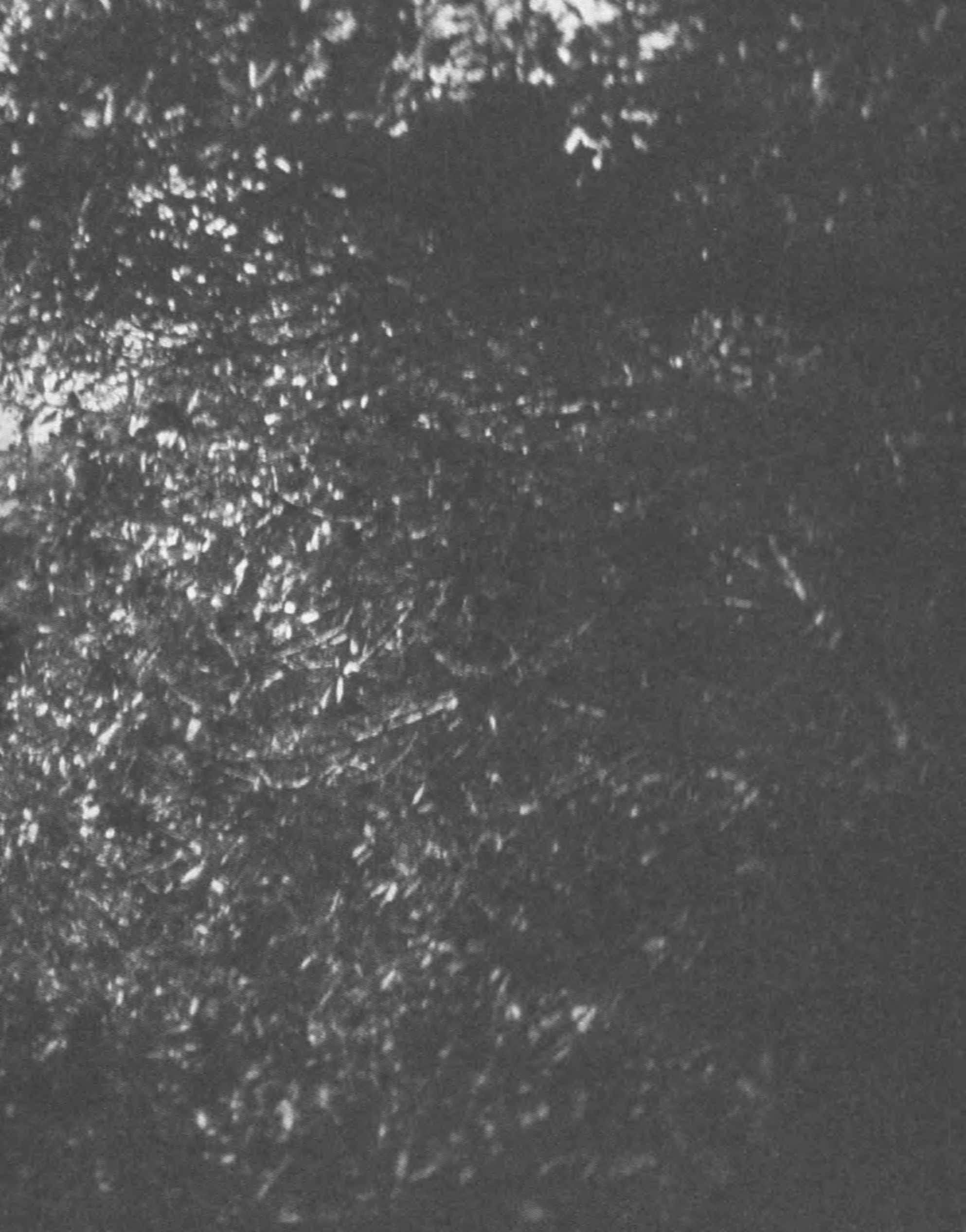

miłość

puszcza na wolność kiedy
się jej naczytasz ale wciąż każe wracać
do najczęściej otwieranych rozdziałow

żadna z książek nie leży tak blisko łóżka
sięgamy po nią w środku nocy
zapominając brakujących liter

zapominamy się w lekturze
nawet kiedy przelotny ogień
zwęgla numery stron

strony świata się mylą
gdy przewracamy je pośpiesznie
żeby się znaleźć

meilė

paleidžia į laisvę kai
jos prisiskaitai bet nuolat liepia grįžti
prie skyrių, kuriuos dažniausiai atsiverti

jokia knyga neguli taip arti lovos
siekiame jos vidury nakties
pamiršdami, kad trūksta raidžių

užsimirštame skaitydami
net kai pralekianti ugnis
paverčia anglim puslapių numerius

pasaulio šalys klysta
kai vartome jas paskubom
kad atsirastume

* * *

kiedy wkładam ci rękę pod koszulę
na przystanku

to nie na pożegnanie

* * *

kai įkišu tau ranką po marškiniais
stotelėje

tai ne atsisveikinimui

na języku

któregoś dnia dotknęłam twojej ręki
i nie wiedziałam że jest twoja ani że ty
to ty ale jakiś jadący ze mną mężczyzna

zobaczyłam że jesteś kiedy było ciemno
i nic nie było widać tylko twoja ręka
tłumaczyła że nie jestem sama

skąd wiedziałeś że masz mi to powiedzieć
językiem napisać na języku coś
czego wtedy nie umiałam odczytać

a teraz mówię o tym nieznajomym
i nikt nie rozumie o co mi chodzi
kiedy wysuwam język dotykając ciebie

ant liežuvio

kažkurią dieną paliečiau tavo ranką
ir nežinojau kad ji tavo nei kad tu
tai tu o ne kažkoks važiuojantis su manim vyras

pamačiau kad esi kai buvo tamsu
ir nieko nebuvo matyti tik tavo ranka
aiškino kad nesu viena

iš kur žinojai kad turi man tai pasakyti
liežuviu užrašyti ant liežuvio kažką
ko nemokėjau tada išskaityti

o dabar apie tai kalbu nepažįstamiesiems
ir niekas nesupranta ką turiu omeny
kai iškišu liežuvį paliesdama tave

* * *

to nasze dłonie
pierwsze wiedzą
o wszystkim

zostawiamy się
w nich
przez nieuwagę

a przecież tak łatwo
moglibyśmy sobie
wypaść z rąk

trzeba dobrze
wypadać
nawet z obiegu

choć nie wypada
o tym teraz
mówić

mojej ręce
która wpadła na pomysł
że pasuje do twojej

* * *

tai mūsų delnai
pirmieji apie viską
sužino

pasiliekame
juose
per neatidumą

o juk taip lengvai
galėtume
iškrist iš rankų

reikia gerai
iškrist
net iš apyvartos

nors netinka
dabar apie tai
kalbėti

mano rankai
kuriai dingtelėjo
kad prie tavosios tinka

* * *

cały dzień
obserwuję obłoki
wieczorem
jestem lekka jak one

* * *

visą dieną
stebiu debesis
vakare
esu lengva kaip jie

* * *

wywiesiłam na słońce wyprane majtki
w niedzielę
chyba nie obrażę tym Pana Boga

* * *

pakabinau saulės atokaitoj išskalbtas trumpikes
sekmadienį
gal pono Dievo dėl to neįžeisiu

* * *

jesteśmy inni
wróciliśmy zza granicy
właśnie przekroczyły ją
nasze dłonie

teraz gwałtowny piasek
zasypuje słowa
na pustyni oaza rozmowy
podawana raz w miesiącu

i zapach euforii
nowych perfum
którymi się pocimy
siedząc w niebezpiecznej bliskości

noc wyrzuca nas
na brzeg miasta
autobus przejeżdża cienie
zanim się rozstały

bilety wstępu do siebie
dawno przestały obowiązywać
zwiedzamy się najczęściej
po zamknięciu oczu

tylko wtedy nikt nie
wyprowadza nas z błędu
tylko wtedy nikt
nie wyprowadza nas z nas

* * *

mes pasikeitę
grįžom iš užsienio
kaip tik kirto sieną
mūsų delnai

dabar ūmus smėlis
užberia žodžius
pokalbio oazė dykumoj
patiekiama kartą per mėnesį

ir euforijos kvapas
naujų kvepalų
kuriais prakaituojam
sėdėdami pavojingai arti

naktis išmeta mus
į miesto krantą
autobusas pervažiuoja šešėlius
kol neišsiskyrė

įėjimo į save bilietai
seniai nebūtini
apsilankom dažniausiai
kai užmerkiam akis

tik tada nieks
neišveda mūsų iš klaidos
tik tada nieks
neišveda mūsų iš mūsų

dziewięć miesięcy

nie mamy domu
talerzy ani wspólnego mydła
mieszkamy jemy myjemy się
po to żeby wyjść na ulicę
i się spotkać

taka nagła oszczędność
nie trzeba nic mówić
teraz wiemy do czego przydają się ciała

kot patrzy zdziwiony
ile włosów na naszych głowach
tańczy ze szczęścia
gdy śpią myszy

wiatr zdmuchnął nas
jak serwetki ze stołu
a ty udajesz kelnera i sprzątasz

możesz nie rozmawiać ze mną miesiącami
i tak zawsze to będzie
dziewięć miesięcy

devyni mėnesiai

neturim namo
lėkščių nei bendro muilo
gyvenam valgom prausiamės
tam kad išeitume gatvėn
ir susitiktume

tokia netikėta tausa
nereikia nieko sakyti
dabar žinom kam tinkami kūnai

katinas žiūri nustebęs
kiek plaukų ant mūsų galvų
šoka iš laimės
kai pelės miega

vėjas nupūtė mus
kaip servetėles nuo stalo
o tu apsimeti kelneriu ir tvarkaisi

gali nesikalbėt su manim mėnesių mėnesiais
ir taip bus visada
devynetą mėnesių

odległości

w tej dzielnicy mieszkał Josif Brodski objaśnia mi Anatol
który nigdy z nim nie rozmawiał tylko z ulicami po których
chodził i z budynkami o których pisał że są jak ze świeżo palonego
wapna Anatol nie prowadzi mnie do domu poety choć dzieli nas
od niego kilkaset kroków może dlatego że to kroki w wieczność

atstumai

šiam kvartale gyveno Josifas Brodskis aiškina man Anatolijus
kuris niekad su juo nekalbėjo tik su gatvėm kuriom
vaikščiojo ir su pastatais apie kuriuos rašė kad jie tarytum iš šviežiai gesintų
kalkių Anatolijus neveda manęs į poeto namus nors nuo jų mus skiria
keli šimtai žingsnių gal todėl kad šie žingsniai į amžinybę

Saskia Rembrandta van Rijna

pytam Anatola czy zakochałby się w Saski
nie wiem uśmiecha się
to byłby głos z serca coś musiałoby zatrzepotać
jak motyl w tulipanach które trzyma

Rembrandto van Rijno *Saskija*

klausiu Anatolijaus ar įsimylėtų Saskiją
nežinau šypteli
tai turėtų būti širdies balsas ir kažkas spursteltų
kaip plaštakė tulpėse kurias ji laiko

* * *

patrzyłeś na moje piersi bez stanika
pod koszulką to i tak niewiele a jednak
mógłbyś je pieścić dłonią zamiast oczami
ale siedzieliśmy rozmawiając o mało ważnych
sprawach tego świata który miał coraz mniejszy
sens skoro jego reguły nie dopuszczały do tego
żebyś po prostu wyciągnął dłoń w moim kierunku
w innym kierunku swojego życia które z pościeli
z załamań prześcieradeł i mroku umie czerpać światło
zapalać je przed ukochaną jak wieczny ogień

* * *

žiūrėjai į mano krūtis be liemenėlės
po marškinėliais šiaip nesvarbu bet vis dėlto
galėtum glamonėt jas delnu o ne akimis
tačiau sėdėjome kalbėdami apie ne itin svarbius
reikalus šio pasaulio kurio reikšmė vis mažėjo
nes jo taisyklės neleido
tau tiesiog ištiesti delną manęs link
kita kryptimi savo gyvenimo mokančio iš patalo
paklodžių raukšlių ir prietemos semti šviesą
uždegant ją prieš mylimąją kaip amžinąją ugnį

* * *

to był wieczór ten długi na początku lata
gdy światło za oknami odbija się od białej kartki chmur
z żółtymi smugami słońca od nas też biło słońce
choć w pokoju było nadal chłodno po zimie
próbującej pozostać gdzieś w zakątku czerwca
nie kocham cię mówiłeś próbując znaleźć
moje usta a kiedy się nie udało szukałeś ich
na policzkach ramionach dłoniach *po co nam usta*
myślałam choć w tej chwili nie powinnam myśleć
powiedzieliśmy sobie wystarczająco dużo żeby nie żyć
a żyjemy wchodzimy w siebie bez wstydu żeby za chwilę
wyjść jakby nasze ciała miały drzwi zamykane na klucz

i tylko moje nieposłuszne włosy umiały się cieszyć
nic nie wiedząc leżały szczęśliwe na twoim ramieniu

* * *

tai buvo vienas tų ilgųjų vasaros pradžios vakarų
kai šviesa už lango atsispindi nuo balto debesų lapo
geltonom saulės juostom nuo mūsų irgi mušė saulė
nors kambary buvo vis dar šalta po žiemos
mėginančios išlikt kažkurioj birželio kertėj
nemyliu tavęs sakei bandydamas aptikt
mano lūpas o kai nepavyko ieškojai jų
ant skruostų rankų delnų *kam mums lūpos*
galvojau nors šią akimirką neturėčiau galvoti
viens kitam prikalbėjom pakankamai daug kad negyventume
bet gyvename įeiname savin be gėdos kad po mirksnio
išeitume tarsi mūsų kūnuos būtų rakinamos durys

ir vien mano neklusnūs plaukai mokėjo džiaugtis
nežinodami nieko gulėjo laimingi ant tavo peties

* * *

już wiedziałam co się stało że nie ma miłości
a w każdym razie chciałbyś żeby jej nie było
i kiedy dotykałeś moich nóg w czarnych pończochach
nachodziły mnie czarne myśli że tak jest naprawdę
i miałam zamiar wyjść włożyć płaszcz zamiast ciebie
na moje nagie ciało ale postanowiłam sobie że ci powiem
zostałam i dałam się prowadzić tam gdzie chciałeś
chciałeś uciec a dałeś się złapać na gorącym uczynku
naszej z nikim nie uzgodnionej zgodnej obecności

* * *

jau žinojau kas įvyko kad nėra meilės
nors bet kuriuo atveju norėtum kad jos nebūtų
ir kai lietei mano kojas apmautas juodom kojinėm
mane apnikdavo juodos mintys kad taip yra iš tiesų
ir ketinau išeiti apsirengti lietpaltį o ne tave
ant mano nuogo kūno bet nutariau tau pasakyti
pasilikau ir leidausi vedama ten kur norėjai
norėjai pabėgti o leidais pagaunamas su įkalčiais
mūsų su niekuo nesutarto darnaus buvimo

* * *

za słońcem
przewędrowałam z kocem
cały ogród

* * *

paskui saulę
pražygiavau su antklode
per visą daržą

* * *

dwa białe motyle
stokrotka
zaraz odfrunie

* * *

baltos dvi peteliškės
pražydus saulutė
nuskris tuoj

pieszczoty

zadzwoniłeś *jadę nad Bug pięknie tutaj*
usłyszałam jak woda na brzegu marszczy się
i delikatnie pieści piasek odsłonięty po zimie
nie chciałam żebyś mnie pieścił to wiosna
pieściła nas ciepłem i zapachem kwiatów

glamonės

paskambinai *važiuoju prie Bugo gražu čia*
išgirdau kaip vanduo prie kranto raukšlėjas
ir švelniai myluoja smėlį atidengtą po žiemos
nenorėjau kad glamonėtum mane juk pavasaris
glamonėjo mus šiluma ir gėlių kvapu

Antonia Capana Goyi

podobno zmarła kilka miesięcy po tym
jak oddała Goyi
nieśmiertelne oczy

do dziś w nich żyje tamta gruźlica

Antonia Capana Goyai

atrodo mirė po kelių mėnesių
kai atidavė Goyai
nemirtingas savo akis

iki šiol toji džiova jose gyvena

* * *

zamiast mówić
włączamy piosenki miłosne

darmowy kanał dla nie mogących spać

pieścimy się w obcych językach

* * *

užuot kalbėję
įjungiame meilės dainas

nemokamas kanalas negalintiems miegoti

myluojamės svetimom kalbom

fado

tylko w pędzącym sleepingu do Lizbony
nasze ręce podróżują po ciałach
nie zatrzymując się na żadnej stacji
niebieskie światła lamp jak łzy
rozmazują się po nieostrożnym rozstaniu
policzka z policzkiem twardym od zarostu
patrzymy na siebie z bliska w oczy
rozjaśnione jak okna mijających się pociągów
fado w powietrzu strąca pióra gawronom
a kobietom zdejmuje czarne suknie przed
wieczną nocą do której szykują się
w pędzącym sleepingu z jednym wolnym
miejscem dla kochanego mężczyzny
który powinien położyć im białą dłoń
pod głowę jak płatek lilii albo bandaż
na wszystkie rany których nie widać
tę jedną dłoń jak bilet do innego świata

fado czarna wstążka szyn przed nami
i stukot pociągu głośniejszy od serca

fado

tik skriejančiame miegamajame vagone į Lisaboną
mūsų rankos keliauja kūnais
nestodamos jokioj stoty
žydros lempų šviesos kaip ašaros
išsiterlioja po neatsargaus išsiskyrimo
skruosto su skruostu su kietu apžėlusiu skruostu
žiūrim į save iš arti į akis
nuskaidrėjusias kaip pravažiuojančių traukinių langai
fado ore nubloškia kovams plunksnas
moterims nurengia juodas suknias prieš
amžiną naktį kuriai ruošiasi
skriejančiame miegamajame vagone su viena laisva
vieta mylimam vyrui
kuris turi padėti baltą delną joms
po galva kaip lelijos žiedlapį arba tvarstį
ant visų žaizdų kurių nematyti
tą vieną delną kaip bilietą į kitą pasaulį

fado juodas bėgių kaspinas prieš mus
ir traukinio dunksėjimas garsesnis už širdį

* * *

chciałam ci powiedzieć że nie umiem mówić
czasem w nocy mówi za mnie sen ale komu
to opowiem żeby uwierzył że jeszcze mam głos
mój głos może się skarżyć nie na mnie ale sny
mnie też śni się czasem jedno słowo które
ćwiczę po nocach jakby od tego miało zależeć
całe życie „kocham" jak kamyk włożony do ust
przed zaśnięciem żeby po zbudzeniu zacząć mówić

* * *

norėjau tau pasakyti kad nemoku kalbėti
kartais naktį už mane kalba miegas bet kam
tai papasakosiu kad patikėtų kad dar turiu balsą
mano balsas gali skųstis ne manim bet sapnais
man taip pat sapnuojas kartais vienas žodis kurį
naktimis mankštinu lyg nuo to priklausytų
visas gyvenimas „myliu" kaip akmenukas įdėtas į lūpas
prieš užmiegant kad pabudus pradėčiau kalbėti

popiół z papierosa

próbka nas
po kremacji

cigaretės pelenai

mūsų mėginys
po kremavimo

parki

spacerowaliśmy po parku szukając jakiegoś wyjścia
wiewiórki biegały sprytne wiecznie młode rude
jak niektóre liście ledwie pamiętające zeszłe lato
za to woda stała w jeziorze nieruchoma nie niosąc
nadziei że czas upłynie i przyniesie jakieś rozwiązanie
naszych problemów teraz schowanych jak ręce do kieszeni

*

drzewa stały tak jak dziesięć lat temu rysując blade niebo
nagimi konarami porysowani od środka chodziliśmy
między nimi tak naprawdę wcale nas tu nie było
wszystkie rozmowy odlatywały z tego miejsca jak ptaki
cienki lód pod butami skrzypiał jak prawda o tym spacerze

*

takie parki przed wiosną milczą zamiast śpiewać
zakochani się jeszcze w nich nie zakochali
tylko starsi ubrani w grube płaszcze przez które
nic nie czują przychodzą tu żeby nie zapomnieć
chodzenia i razem z krzyczącymi w niebo pawiami
stawać pośrodku alejki pysznić się że żyją

parkai

vaikštinėjom po parką ieškodami kokio nors išėjimo
voveraitės bėgiojo vikrios amžinai jaunos rusvos
kaip kai kurie lapai vos atmenantys praėjusią vasarą
užtat vanduo telkšojo ežere sustingęs nesuteikdamas
vilties kad laikas praeis ir atneš kokią nors atomazgą
mūsų problemų dabar paslėptų kaip rankos kišenėse

*

medžiai stovėjo kaip prieš dešimtį metų piešdami blankų dangų
nuogomis medžių viršūnėmis išpaišyti iš vidaus vaikščiojome
tarp jų o išties mūsų visai čia nebuvo
visi pokalbiai nuskrisdavo nuo šios vietos kaip paukščiai
plonas ledas po batais girgždėjo kaip tiesa apie šį pasivaikščiojimą

*

tokie parkai prieš pavasarį tyli užuot dainavę
įsimylėjėliai jų dar neįsimylėję
tik vyresnieji apsivilkę storus lietpalčius per kuriuos
nieko nejaučia ateina čia kad nepamirštų
vaikščioti ir drauge su klykiančiais į dangų povais
sustoti vidury alėjos pūsdamies jog gyvena

* * *

tapczan fotel koc
pilnują swoich miejsc
tylko my zostawiliśmy je wolne

nie ma cię nie ma mnie
jest tapczan fotel koc
mają więcej szczęścia umiały
znaleźć się w tej sytuacji

* * *

sofa fotelis antklodė
saugo savo vietas
tik mes palikome jas laisvas

nėra tavęs nėra manęs
yra sofa fotelis antklodė
jie laimingesni
nes mokėjo čia atsirasti

* * *

jeszcze nie zaczął się dzień
a już zasuwam zasłony
żebyś nie wpadł
z ani jednym promykiem

* * *

dar net neprasidėjo diena
o jau užtraukiu užuolaidas
kad neįspįstum
nė su vienu spindulėliu

kara

kazałam ci wstać
długo wkładałeś czarną niewidoczną w nocy koszulę
potem jeszcze targowałeś się czy ją zdjąć
i zostać ale nie zgodziłam się
będziesz tego żałować powiedziałeś jeszcze ciemniejszym głosem
i pocałowałeś mnie w usta swoimi cienkimi wargami
skreślając wszystkie przyszłe słowa którymi chciałam cię zatrzymać

bausmė

liepiau tau keltis
ilgai vilkais juodus naktį nematomus marškinius
po to dar derėjais ar galėtum juos nusivilkt
ir pasilikti bet nesutikau
tu dar dėl to gailėsies pasakei dar tamsesniu balsu
ir į lūpas pabučiavai mane savo plonom lūpom
užbraukdamas visus būsimus žodžius kuriais norėjau tave sulaikyti

popiół w Odense

1.

tyle popiołu zostało po nas w Odense
te popielnice wymieniano setki razy
i tak wciąż rośnie w nich popiół

moje zakochane dłonie trafiły do kosza
w nieskończoność wysypujesz je na śnieg
wciąż pada świeży a z nim nowe słowa

chcę nimi chłodno opowiedzieć jak
to się stało że spaliłeś mnie w Odense
zostały mi tylko usta i dym piosenki

w Odense od zeszłego roku posnęły ryby
ale ja nie śpię z tobą czasem tylko rano
po nocy strzepujesz z siebie popiół

pelenai Odensėje

1.

tiek pelenų liko po mūsų Odensėje
tos peleninės šimtus kartų keistos
o jose pelenai nuolat vis auga

mano įsimylėję delnai pataikė šiukšliadėžėn
begalybėn pili juos ant sniego
vis tebekrenta šviežias o su juo nauji žodžiai

noriu jais šaltai papasakoti kaip
tai nutiko kad sudeginai mane Odensėje
liko man tik lūpos ir dainos dūmai

nuo praėjusių metų Odensėj jau miega žuvys
bet aš nemiegu su tavimi tik kartais anksti
po nakties nukratai nuo savęs pelenus

2.

chciałam wyskoczyć przez okno
ale szklanka udawała szybę
i rozbiłam się o blat stolika

w starym porcie chodził Andersen
jego kroki słychać było w całym mieście
zamiast wiatru wywiewającego każdą bajkę

ktoś włożył nas między bajki
żeby nie upomniało się o nas życie

2.

norėjau iššokti pro langą
bet stiklinė apsimetė langu
tad sudužau į stalviršį

sename uoste vaikštinėjo Andersenas
jo žingsniai girdėjos visame mieste
pakeisdami vėją išpučiantį kiekvieną pasaką

kažkas įdėjo mus tarp pasakų
kad mūsų neprisimintų gyvenimas

zmiany

1.

tyle trzeba kupić do mieszkania

a ja mam mieszkanie pod ziemią
i co mi trzeba nawet rąk nie ma w co włożyć
nie przeniosę tego co było na górze

2.

do zobaczenia

co tu można zobaczyć
okna pełne ziemi
na ziemi to najlepszy widok
na przyszłość

3.

kocham cię

czy to było takie miasto czy wioska
jakieś miejsce na ziemi
ale to nie zmienia niczego pod ziemią

pokyčiai

1.

tiek daug reikia įsigyti butui

o aš turiu jį po žeme
ir ko man stinga net rankų neturiu į ką įdėt
nepernešiu to kas buvo viršuj

2.

iki pasimatymo

ką galima čia pamatyti
langai pilni žemės
žemėje tai geriausias vaizdas
į ateitį

3.

myliu tave

ar buvo tai miestas ar kaimas
kažkokia vieta žemėje
bet po žeme tai nieko nekeičia

* * *

mój zeszyt
na sandałach w trawie
słowa i tak odchodzą

* * *

mano sąsiuvinis
ant sandalų žolėj
žodžiai ir taip atsitraukia

* * *

te czerwone wiśnie krost
na policzkach młodego mężczyzny
podającego mi piwo

wcale nie jest brzydki
można mu nawet współczuć
że jest taki młody

* * *

tos raudonos spuogų vyšnios
ant skruostų jauno vyro
atnešančio man alų

visai nebjaurus
galima net jį užjausti
kad toks yra jaunas

ne me quitte pas

nie opuścisz mnie
mojego ciała
ust

jakbym pomalowała je
na twoje kolory
niezmywalne

kiedy będą mnie myć
jeszcze raz wyjdzie na jaw
że byłeś

chcesz czy nie
zmyjemy się z tej ziemi
razem

ne me quitte pas

nepaliksi manęs
mano kūno
lūpų

tarsi dažyčiaus jas
tavo spalvom
nenuplaunamom

kai mane praus
dar kartą paaiškės
jog buvai

nori to ar ne
nuo šios žemės mus nuplaus
kartu

przed odlotem

dotykam fotela w samolocie
ale to nie ten
na którym siedziałeś
nie ten powtarzałam wiele razy
nie ta mówili o mnie
ale to ten świat
w którym nawet puste fotele
przypominają o ukochanych

prieš skrydį

paliečiu krėslą lėktuve
tačiau tai ne tas
ant kurio sėdėjai
ne tas vis kartoju
ne ta kalbėjo apie mane
bet tai tas pasaulis
kuriame net tušti krėslai
primena apie mylimuosius

katarynka

w Charkowie na peronie
byłam pół godziny przed
odjazdem pociągu stał
gotowy do długiej drogi
wysoki na dwa piętra
na szerokich torach
żeby nie stracić równowagi
taka jeżdżąca forteca
do której wstęp mają
tylko podróżni padał
śnieg i stroił nas w białe
futra które traciliśmy
po wejściu konduktor
dosypywał węgiel pod
samowar potem przecierał
szklanki ze szczyptą herbaty
kiedy szarpnęło wagonem
gdzieś w ciemnościach
za oknem zagrała katarynka
rzewnie słodko
dawno nie słyszałam
żeby ktoś tak szczerze
udawał że za nami płacze

ryla

Charkovo perone
atsiradau pusvalandį iki
traukinio išvykimo stovėjo
pasiruošęs ilgai kelionei
aukštas dviaukštis
ant plačių bėgių
kad neprarastų pusiausvyros
tokia važinėjanti tvirtovė
į kurią įleidžiami
tik keliaujantys krito
sniegas ir puošė mus baltais
kailiais kurie dingdavo
įėjęs konduktorius
įbėrė dar anglių po
virduliu paskui pravalė stiklines
arbatos žiupsneliu
kai trūktelėjo vagonas
kažkur tamsoje
už lango užgrojo ryla
graudulingai saldžiai
seniai negirdėjau
kad kas nors taip nuoširdžiai
apsimestų jog rauda mūsų

Barbara Gruszka-Zych * 1960

Poetka, dziennikarka i reporterka, krytyk literacki.
Pracuje w tygodniku *Gość Niedzielny*.
„Bardzo śmiała poezja kobieca, przyznająca się do swojej kobiecości, czyli chłonięcia świata przede wszystkim zmysłami". /Czesław Miłosz/

Poetė, žurnalistė, literatūros kritikė.
Šiuo metu dirba savaitraštyje *Gość Niedzielny*.
„Labai drąsi moteriška poezija, išpažįstanti savo moteriškumą, kitaip tariant, pasaulį sugerianti visų pirma pojūčiais."
/Czesławas Miłoszas/

Barbara Gruszka-Zych **Dwoje** o miłości